

Nemčija proti razkosanju ČSR

Senzacionalen preobrat — Po novi češkoslovaški orientaciji bo dosežen z Nemčijo nova razmejitvev sporazumno in brez plebiscita — Nemčija za močno Češkoslovaško in proti zahtevam Madžarske in Poljske — Tesna zveza in carinska unija

PRAGA, 8. oktobra. Po spremembi zunanje in notranje politike Češkoslovaške, ki sta jo pripravila general Syroy kot ministrski predsednik in namestnik prezidenta republike ter novi zunanji minister dr. Chvalkovsky, je nastal trenutno popolnoma nov notranji in zunanji položaj, ki spreminja še včerajšnji obupni pesimizem v nov optimizem. Federativna ureditev države je povzročila, da so se sedaj tudi Slovaki in Rusini odločno oklenili skupne zvezne države in s tem prekrizali na mah vse račune, ki so jih delali Nemci, Madžari in Poljaki. Naslonitev na Nemčijo v zunanji politiki in gospodarstvo je pa povzročila popolno preorientacijo tudi v Berlinu, ki je pripravljen urediti nove meje med Nemčijo in Češko po medsebojnem sporazumu, s katerim bi odpadla tudi potreba plebiscita. Obenem se je spremenilo tudi stališče Berlina do Madžarskih in Poljskih zahtev. Nemčija zahteva sedaj sama dovolj krepko Češkoslovaško, ki se zato ne sme razparcelirati. Ta preobrat razvoja je povzročil v Pragi veselejšo razpoloženje in v javnosti se že slišijo glasovi, da bo odslej Nemčija zaščitnica Češkoslovaške.

SENZACIONALNI PREOBROT.

LONDON, 8. oktobra. Po vestih, ki so prispele iz Berlina in Prage, je nastal nov, naravnost senzacionalen preobrat v položaju razmer v srednji Evropi, zlasti pa razmerja med Češkoslovaško in Nemčijo. Zatrjuje se, da so že v teku pogajanja med Prago in Berlinom za sporazumno ureditev vseh vprašanj, tesno naslonitev ČSR na Nemčijo in celo carinsko unijo. Namen teh pogajanj pa je še drug: razbiti načrte Madžarov in Poljakov glede Slovaške in Podkarpatske Rusije. Kar se tiče Slovaške so temeljni madžarske spekulacije propadli že z ustanovitvijo slovaške vlade, ki se je odločno postavila za ČSR in proti Madžarski. Z ustanovitvijo rusinske vlade v Užhorodu pa zadene enak udarec Madžare tudi na tem področju. Akcija dr. Chvalkovskega v Berlinu ima tudi namen pridobiti Nemčijo za obrambo stališča glede Podkarpatske Rusije in obstajajo za to najboljši izgledi. Kakor poročajo iz Berlina, je Nemčija sedaj odločno proti razkosanju ČSR, ker hoče, da ostane dovolj močna, ker je to tudi v nemškem interesu. Nova ČSR je namreč politično in gospodar. najtesneje povezana z Nemčijo. Zato Nemčija ne želi slabotne in male Češkoslovaške.

SPORAZUM BREZ PLEBISCITA.

LONDON, 8. oktobra. Po najnovejših vestih iz Berlina in Prage ni izključeno, da Britanski legiji sploh ne bo treba na Češkoslovaško. Kakor se stvari sedaj razvijajo med Prago in Berlinom, je pričakovati, da bo dosežen med Nemčijo in ČSR sporazum o dokončni razmejitvi brez plebiscita. Potegnita se bo srednja meja, ki bo pravična tako za Nemce kakor za Čeha in tako vsak plebiscit odpade kot nepotreben. S tem odpade tudi funkcija mednarodne komisije sploh. Tak sporazum bo olajšal ureditev novih, prijateljskih odnosov med obema državama na podlagi kompromisa. Zaradi nove orientacije Prage ni izključeno, da bo šel Berlin prijateljsko na roko ČSR pri novi razmejitvi. Po najnovejših vestih so v teku tudi že pogajanja za carinsko unijo med ČSR in Nemčijo.

PROTI MADŽARSKIM NAČRTOM.

LONDON, 8. oktobra. Slovaški problem in zadržanje Madžarske in Poljske ustvarja tu veliko zanimanje. Splošno se priznava, da so sklepi slovaških strank, da se dokončno sporazumejo s Prago in dogodki, ki so sledili po ustanovitvi slovaške vlade zelo prekrizali račune Madžarske in Poljske, ki sta računali, da bodo Slovaki sami podpirali njihove načrte

in omogočili razdelitev njihovega ozemlja in ustvaritev skupne meje. Sedaj ostane le še spekulacija s skupno mejo čez Podkarpatsko Rusijo, toda po zadnjih vestih izgleda, da je tudi že ta spekulacija propadla. Predstavniki Podkarpatske Rusije so sklenili, da ostane Podkarpatska Rusija še nadalje trdno v sklepu s Čehi in Slovaki na podlagi enake avtonomije, kakor jo je dobila Slovaška. Sklep v Zi-

Sestanek v Komarnu

Danes se prično pogajanja med Madžarsko in ČSR — Češkoslovaško delegacijo tvorijo le Slovaki in Rusini pod vodstvom dr. Tise

PRAGA, 8. oktobra. Reuter poroča: Češkoslovaška vlada je imenovala komisijo, ki bo vodila pogajanja z Madžarsko za novo razmejitvev na Slovaškem in v Podkarpatski Rusiji in o eventualnem plebiscitu. Predsednik češkoslovaške komisije je predsednik slovaške vlade dr. Tiso, člani pa so trije Slovaki in 1 Rusin. Komisija se snide danes v Komornem z madžarsko komisijo, katero vodi madžarski zunanji minister dr. Koloman Kanya. Madžari so z imenovanjem te komisije postavljeni pred popolnoma nov položaj, ker jim stojita sedaj nasproti svobodna Slovaška in Rusinska, in ne več prejšnja ČSR.

LONDON, 8. oktobra. Reuter poroča, da se ni pojavil proti madžarskim zahtevam, ki ne terjajo samo vrnitve res madžarskih krajev na Slovaškem in v Podkarpatski Rusiji, ampak tudi izročitev čisto slovaških krajev in kar vse Podkarpatske Rusije, odpor samo pri Čehih in Slovaki, ampak tudi pri Romunih in drugod. Proti odcepitvi Podkarpatske Rusije so nastopili odločno v Bukarešti in romunska vlada je v tem smislu obvestila tudi poljsko vlado. Razen tega izjavljajo v Londonu in Parizu, da so te zahteve Madžarske v popolnem nasprotju z narodnostnimi načeli, načeli samoodločbe in sklepi monakovskega sporazuma. Štiri velesile so se v Monakovem dogovorile le o odstopu madžarskega, ne pa tudi nemadžarskega ozemlja. Ako Madžari tega ne bodo upoštevali, se bo pač morala konferenca štirih zopet sestati. Stališče Anglije in Francije je v tem oziru jasno.

UZHOROD, 8. oktobra. Združene podkarpatskoruske stranke so izdale energičen protest proti madžarskim zahtevam, da bi se Podkarpatska Rusija priključila Madžarski. Ako imajo drugi narodi pravico do samoodločbe, jo zahtevajo in jo imajo tudi Podkarpatski Rusi. Proti njihovi volji nima nihče pravice odločati o njihovi usodi. Oni pa hočejo ostati samostojni v okviru skupne države Čehov, Slovakov in Podkarpatskih Rusov.

lini in odločitev v Užhorodu sta dva težka udarca za Madžarsko in Poljsko, ki sta pričakovali popolnoma drugačen razvoj. Sedaj morejo računati Madžari samo na to, da bodo dobili kraje, ki so res popolnoma madžarski.

PODPORA NEMČIJE.

LONDON, 8. septembra. Obisk novega češkoslovaškega zunanjega ministra dr. Chvalkovskega v Berlinu je v zvezi s težnjami Prage, da dobi za ceno naslonitve na Berlin nemške garancije proti zahtevam Madžarske in Poljske. Ta politika ustreza tudi načrtom Nemčije, ker je v take primeru za Nemčijo boljše, da se ČSR ne razparcelira, ampak da ostane srednja država, s katero morejo Nemčija računati.

GLASOVI NEMŠKIH LISTOV.

BERLIN, 8. oktobra. Nemški listi pozdravljajo preorientacijo Češkoslovaške v notranji in zunanji politiki. Pozdravljajo tudi odločitev Slovakov in pravijo, da bodo gotovo tudi oni poskrbeli za to, da nova država ne bo več obremenjena z grehi stare.

Zapiski

Resnica

Moč krščanstva je v resnici, resnica pa je od Boga. In le tisti, ki resnico učijo in izpovedujejo, more resnično služiti krščanstvu. Vsaka laž in vsako ponarejanje resnice, četudi je le formalno — s pretiravanjem, večanjem, manjšanjem, ali pa virtuelno — z molkom in diplomacijo, kjer lahko to druge pripelje do dvoma in nejasnosti — je Bogu sovražno in z njim ne more biti blagoslova. Bogu in božji stvari ni mogoče služiti z lažjo in ponarejevanjem. (Sarajevski nadškof Šarič v »Katoliškem tjedniku«.)

„Nadčloveško samozatajevanje Madžarov“

»Po hitrih in popolnih izpolnitvah nemških in poljskih zahtev se je madžarska vlada s samozatajevanjem, ki se ga lahko imenuje nadčloveško, vzdrževala vsake grožnje, ki bi svetovno situacijo, ki se je tako srečno pomirila, zopet nevarno oteževala. Sedaj se mora zelo hitro delati na tem, da bi se sprejele pred vsem naše zelo male zahteve, ki so bile iznešene brez vsake grožnje.« (Lloyd«.)

Moralna devalvacija

»Ce Soir« piše, da je Francija doživela moralno devalvacijo, ki jo bo stala več kot denarna.

Angleško-francoska zveza

Vznemirljiv pojav je danes, da po monakovskem sporazumu lahko vprašujemo o zvezi med Francijo in Anglijo, zvezi za obrambo naše vzhodne meje, ker vsak čas lahko pridejo Angleži pod pretvezo, da bodo razgovarjali z Nemci, z zahtevo po novem locarnskem paktu. (Pertinax v »l'Ordre«.)

Volitve v Franciji

Albert Milhaud piše v »l'Ere nouvelle«, da je opozicija v francoskem parlamentu na potu k razpadu in prav tako vladna večina. Dvomi, da bi se dala z razbitimi kosi sestaviti nova večina. Zato je mnenja, da bo treba iti na volitve. Podobnega mnenja sta tudi »le Jour« in »Candide«.

Edini politični ideal svobodnega človeka

Toda vendar kljub vsemu trdno vemo, da je dani politični ideal svobodnega človeka lahko le demokracija, kajti le ona porokuje in dovoljuje svobodno politično udejstvovanje vsakemu posamezniku in zaključenim skupnostim v človeški družbi. Prav zato pa danes prav tako kot načelo totalitarizma odklanjamo načelo zlorabljenega zahodnoevropske demokracije, ki je nas Slovane še pred vsem prav tako bridko razočarala, kakor prvo. (»Delavska pravica«.)

Že 12. oktobra
1. žrebanje
drž. razredne loterije

skupno 65.000.000.- din dobitkov

Srečke v največji izbiri pri viru sreče

„PUTNIK“

uradna potovalna pisarna kralj. Jugoslavije in pooblaščen glavna kolektura

CELJE MARIBOR PTUJ

Tudi pismena naročila izvršuje poštno-
obratno točno in najvestneje

Maribor, 8. oktobra.

Z monakovsko konferenco lahko rečemo, da se je zaključila posebna doba mednarodnih odnošajev. Lahko bi jo označili kot dobo blokov, v kateri so velesile te ali one politične smeri zbirale okoli sebe klientelo malih držav.

Poznali smo blok demokratičnih držav, očičen v Franciji, Angliji in Ameriki. Njim se je pridružila kot glavni zastopnik malih držav Češkoslovaška. Ta blok je imel veliko klientelo — vsaj tako lahko sodimo po številu tistih držav, ki so navzlic vsemu ostale v Zvezi narodov.

Drugi blok je bil zastopan po osi Rim-Berlin, ki je bila pozneje podaljšana do Tokia in še marsikam drugam. Tudi ta blok si je sčasoma pridobil nekaj manjših držav, ki so mu sledile.

Danes lahko še vedno govorimo o obeh blokih, nikakor pa ne moremo več govoriti o isti klienteli, ki sta jo oba bloka pred Monakovim imela. Razočaranje, ki so ga marsikje doživeli nad Francijo in Anglijo, bo vsekakor imelo svoje posledice, ki jih bosta omenjeni državi sami najprej občutili. Stvari pa ne smemo vzeti s preveč tragičnega stališča. Preveč smo še sentimentalni v politiki in obsojamo vsako realistično ali materialistično potezo zahodnih demokracij. Če se pogledamo v miselnost angleških in francoskih ljudskih množic, vidimo, da jim ni za vojno, da se niso pozabile grozot svetovne vojne in da poizkušajo sebe rešiti, dokler se seveda da, s prodajanjem tuje kože. Da francoski narod odobrava Daladierjevo politiko, se vidi že v tem, da so zanjo glasovali vsi od socialistov pa do desničarjev — proti so bili le komunisti in dva skrajna desničarja.

To dejstvo danes vpliva najprej na prizadevanje države, vendar bi zelo grešili, če bi pustili, da vpliva tudi na nas. Kajti končno so zahodne demokracije, pa naj bo njih vodstvo še tako verolomno, le naš vzor — ne v slabih lastnostih — ker tam žive človeku spodobno življenje, kar mora biti tudi naš ideal. Zmotno pa bi bilo vezata se na življenje in smrt s komerkoli ker vprav danes vidimo, da je vsak narod le sebi prijatelj.

Z Monakovim se je torej zaključila prva doba povojne zgodovine in verjetno jo bodo politični in diplomatski zgodovinarji skupno obravnavali. Vprašanje pa nastane, kaj bo zdaj?

Zadnje debate v angleškem in francoskem parlamentu so pokazale, da moramo računati na novo pregrupacijo velesil. Ali se bo zdaj že skoro tradicionalno angleško-francosko prijateljstvo ohladilo? Počakajmo, kaj prinese zima. Danes oba naroda čutita, da so že minili časi, ko so Parižani z angleškimi zastavami okraševali svoje hiše, da čim impozantneje sprejmejo angleškega kralja in kraljico.

Angleži so izbrali drugo pot. Poizkušali se bodo sporazumeti z Nemčijo. In kaj preostane Francozom? Ali bodo še naprej vztrajali pri demokratični dogmatiki, ki jim prepoveduje prijateljske odnošaje s totalitarnimi državami? Dvomimo v to, ker je prvi korak storjen že v Monakovem. Drugi korak se pa zaradi novejših angleških politikov ponuja kar sam.

Ker se bodo Angleži poizkušali sporazumeti z Nemci, bodo gotovo Francozi poizkušali najti primeren kompromis za sožitje z Italijo, s katero imajo toliko skupnih interesov, danes pa seveda še več nasprotstev.

Tudi na to pot so se Francozi že podali. Imenovanje novega veleposlanika v Rimu, ki je velike načelne važnosti, saj s tem Francija prizna italijanski imperij in definitivno zapečati usodo negušve Abe-sinije, je napovedal že ministrski preds. Daladier. Novi veleposlanik v Rimu bo imel nalogo rešiti težkoče, ki danes med obema latinskima narodoma obstajajo.

Kot prvo delo bo gotovo ureditev in čim prejšnje končanje španske državljanske vojne. Potem pridejo na vrsto vprašanja, ki interesirajo novi »latinski blok« v odnosih nasproti snujočemu se »germanskem bloku« Anglije in Nemčije.

Danes je težko sigurno predvideti nekaj tako pomembnega, vendar so predpostavke tu in težko bi bilo nekaj nasprotnega iz njih zaključiti.

Nova razdelitev svetovnih težišč pa bo imela posledice tudi pri manjših državah, ki se bodo morale pač odločiti, ali hočejo biti v območju germanskega, ali pa latinskega bloka.

Rusinska avtonomna vlada

DANES BO SESTAVLJENA PRVA AVTONOMNA PODKARPATSKORUSKA VLA-
DA. — ZAPRISEGA SLOVAŠKE VLADE IN SPREJEM V BRATISLAVI.

UZHOROD, 8. oktobra. Tudi med Podkarpatsko Rusijo in Prago je dosežen sporazum. Prva avtonomna rusinska vlada bo sestavljena najbrže še tekom današnjega dneva.

PRAGA, 8. oktobra. Včeraj je bila sestavljena prva avtonomna slovaška vlada, ki jo tvorijo: dr. Josip Tiso kot ministrski predsednik, Turčanski kot notranji minister, Teplanski kot gospodarski minister, inž. Zatko kot finančni minister in dr. Černak kot prosvetni minister. Prvi trije so voditelji Slovaške ljudske stranke,

druga dva pa pripadata agrarni in narodni stranki. Vsi člani slovaške avtonomne vlade so obenem tudi člani osrednje prške vlade. Slovaška vlada je včeraj prisegla pred generalom Syrovim zvestobo republikli. Sporazum in nova ureditev je pozdravil tudi Slovaška socialno-demokratska stranka. Danes je prispela nova slovaška vlada v Bratislavo, ki jo je sprejela vsa v slovaških zastavah, zelenju in ob nepopisnem navdušenju velikih množic.

Beneš zapustil domovino

ODPOTOVAL JE V SVICO IN POSTANE NAJBREZE UNIVERZITETNI PROFESOR
V AMERIKI. — VOLITEV NOVEGA PREZIDENTA ODGOĐENA.

PRAGA, 8. oktobra. Bivši prezident republike dr. Edvard Beneš je odpotoval včeraj v Svico. Univerza v Rhode Islandu v Združenih državah Severne Amerike je poslala dr. Benešu ponudbo, da sprejme mesto profesorja za mednarodna vprašanja. Rektor univerze je sporočil dr. Benešu to

ponudbo brzojavno in pripomnil, da plača univerza tudi potovalne stroške. Kakor se izve, bo dr. Beneš ponudbo najbrže sprejel. Volitev novega prezidenta CSR bo šele potem, ko bodo že določene vse nove državne meje šele tedaj se sestane tudi parlament in senat.

Konec razdora med Čehi in Slovaki

ZNAČILNA IZJAVA DR. TISE. SLOVAKI BODO PO URESNIČENJU SVOJIH
ZAHTEV NEOMAJNO ZVESTI ZVEZI Z BRATSKIM ČEŠKIM NARODOM.

LONDON, 8. oktobra. Dopisnik Reuterjeve agencije poroča iz Prage o razgovoru, ki ga je imel z novim ministrom za Slovaško dr. Tiso o stališču Slovakov v novem položaju. Dr. Tiso je izjavil, da slovaška avtonomija na federativni podlagi nikakor ne pomeni oddaljitve Slovakov od Čehov. Slovaki bodo slej ko prej stali neločljivo združeni v skupni državi z brati Čehi. Njihova zvestoba do skupnosti bo odslej še veliko večja, ker je z uresničenjem slovaških zahtev odstranjeno vse, kar je doslej dvajset let ustvarjalo razdor, spore in sovraštvo med Slovaki in Čehi. Danes, ko so Čehi priznali slovaškemu narodu njegovo samobitnost in se odrekli hegemonističnim in asimilacijskim težnjam, so Slovaki pripravljene brniti Čehi prav tako, kakor sebe. Doba nacionalizma, ki je zavladovala v Evro-

pi, pomeni konec stare prakse, ki je dopuščala tlačenje posameznih narodov ali narodnih manjšin. Napočil je čas, ko dobiva vsak narod svoje popolne narodne pravice, ne oziraje se na staro stanje držav in mej. Zato so Slovaki pripravljene urediti tudi vprašanje odstopa čisto madžarskih krajev Slovaške Madžarski. Toda ta odstopitev mora biti obojestransko enako pravična. Slovaki ne marajo madžarskih krajev, a tudi ne dovolje, da bi dobili Madžari le eno samo slovaško vas. Razen tega je pa treba upoštevati, da živi tudi na Madžarskem slovaška manjšina, ki šteje več sto tisoč duš. Zato je dr. Tiso za zamenjavo manjšin v mešanih krajih. Proti posegu Madžarov po slovaški zemlji so pripravljene Slovaki nastopiti tudi z orožjem.

Sporazum med Anglijo in Italijo

ANGLIJA PRIZNA ANEKSIJO ABESINIJE, ITALIJA PA ODPOKLIČE PROSTOVOLJCE IZ ŠPANIJE.

RIM, 8. okt. V dobro poučenih krogih izjavljajo, da je po večdnevih razgovorih med zunanjim ministrom Cianom in angl. veleposlanikom lordom Perthom prišlo pod vplivom novih potov evropske diplomacije, do sporazuma. Sporazumela sta se o uveljavljanju »gentleman agreementa« do 16. aprila letos, ki zavisi od odpoklica prostovoljcev v Španiji. Italijanska vlada se je odločila, da odpokliče prostovoljske čete, kot koncesijo pa bo dobila priznanje imperija od Anglije in tudi obljubo angleške vlade, da se odpokličejo prostovoljci tudi iz vladne Španije. Težava obstoji le še v tem, da Anglija

ne more ratificirati pogodbe pred sestankom gornje zbornice. Italijanska vlada pa je odklonila zavlačevanje te nujne zadeve.

RIM, 8. okt. Lord Perth, angleški veleposlanik, je imel peti razgovor z zunanjim ministrom grofom Cianom. Govorila sta o ratifikaciji angleško-italijanskega sporazuma. V italijanskih listih danes prvič pišejo o možnosti umika »prostovoljcev« iz Španije.

LONDON, 8. okt. Sestavljen je nov odbor za nadzorovanje odhoda tujih prostovoljcev iz Španije. Na čelu mu je finski general, ki mu je podrejeno 14 častnikov različnih narodnosti.

Novi pretresljaji v Rusiji

BLUCHER OČITAL STALINU, DA JE IZDAL ČEŠKOSLOVAŠKO, STALIN PA
GA JE S 43 NJEGOVIMI GENERALI VRED DAL ARETIRATI.

LONDON, 8. oktobra. Iz sovjetske Rusije prihajajo vesti, ki jih je težko kontrolirati, njihova vztrajnost pa dokazuje, da lokalni niso brez podlage. Po teh vesteh stoji sovjetska Rusija pred novimi pretresljaji. Sprožila jih je usoda Češkoslovaške. Kakor je znano, je sovjetska Rusija kljub svoji striktni pogodbi s Češkoslovaško, v dnevi ko bi ta najbolj potrebovala ujeno pomoč, zavrnila vsako pomoč.

Vse, kar je storila, je bilo to, da je grozila Nemčiji in Poljski, ko pa bi bilo treba preiti od groženj do dejanj, ni izrabila niti svoje diplomatske moči. To politiko je po zanesljivih vesteh iz Moskve zakrivil Stalin, ki se je bal vojne. Njegov strah pred vojno je v njegovem nezaupanju do rdeče armade in do drugih faktorjev, ki se ne strinjajo z njegovo politiko, ter bi v primeru mednarodne krize, je mogli izvesti proti Sta-

linu revolucijo. Zato se je Stalin uprl zahtevi maršala Blücherja, ki je zbral čete na zahodnih ruskih mejah. Med temi četami so se pojavili v Ukrajini znaki upora, in Stalin je za nje napravil krivdo Blücherju, češ da je on sam hujskal vojake proti Stalinovi politiki in jih hotel pripraviti za aktiven nastop za Češkoslovaško. Blücher se je po sramotni kapitulaciji Rusije v češkoslovaškem vprašanju ogorčen vrnil na Daljni vzhod, bil pa je v Svjetloslavu v Sibiriji na Stalinov ukaz po članih GPU aretirani. Po aretaciji maršala Blücherja je GPU aretirala na Daljnem vzhodu še 13 generalov njegovega štaba. Obenem je bilo ustreljenih 6 političnih vojaških komisarjev. Zaradi tega je nastal sedaj spor tudi med vojnim ministrom maršalom Vorošilovom in Stalinom. Vorošilov je izjavil, da bo odstopil, ako pridejo Blücher in ostali aretirani generali pred sodišče.

Zasedba četrtega odseka

BERLIN, 8. oktobra. Zasedba IV. odseka sudetsko-nemškega ozemlja na Češkoslovaškem po nemški vojski je bila sinoči dovršena. Nemške vojaške čete je sprejelo prebivalstvo povsod z velikim navdušenjem. V ostalem zasedenem ozemlju se pričinja zopet normalno vsakdanje življenje. Begunci se polagoma vračajo domov in na delo. Pred vsem se odstranjuje škoda, ki so jo povzročili dogodki zadnjih tednov. Posebni delavski oddelki so zaposleni s popraviljem pokvarjenih železniških prog, mostov in drugih naprav. Poštni uradi zopet poslujejo, enako tudi razna oblakstva.

Nemci v čeških utrdbah

BERLIN, 8. okt. Nemci so danes zasedli češkoslovaške utrdbe in našli najmodernejšo urejena obrambna sredstva proti tankom, gnezda za strojnice in celo 7 km dolg podzemeljski predor s podzemeljsko železnico. Kancelar Hitler si je že ogledal utrdbe. Pri pozdravljanju množice, ga je šopek, ki ga je vrgla neka preveč navdušena Sudetka, lahko ranil po licu. Strogo so prepovedali metati cvetje v kancelarjev avtomobil in tudi v avtomobile njegovega spremstva. Člani SS so dobili nalogo, da manifestantom odvezemajo rože. V sudetskih krajih so Zidje že večinoma zapustili trgovine in zbežali na Češkoslovaško, kjer cenijo število beguncev, Nemcev in Židov, na 300.000.

VELIKI FAŠISTIČNI SVET.

RIM, 8. okt. Reuter: Amerikemu poslaniku je bilo rečeno, da se novi zakoni ne bodo v nobenem primeru nanašali na Žide, ki so ameriški državljani. Včeraj zvečer se je sestel drugi vrhovni fašistični svet in razpravljal večinoma o zunanji politiki. V komuniketu pa se z nobeno besedo ne omenja zunanja politika. Sklenjeno je bilo nadalje, da bodo v novem parlamentu zastopani vsi člani vrhovnega fašističnega sveta. Tretji sestanek bodo imeli danes zvečer.

POLJSKA DELEGACIJA V PRAGI.

PRAGA, 8. oktobra. Včeraj je prispela v Prago poljska delegacija za ureditev zadnjih vprašanj, ki obstajajo v zvezi z odcepitvijo Tječinskega Poljski. Delegacija tvorijo eksperti zunanega, socialnega, industrijskega in finančnega ministrstva. Istočasno so zasedle včeraj poljske čete še zadnji del tječinskega ozemlja.

FRANCIJA IN FRANCO.

PARIZ, 8. oktobra. Francoska vlada bo imenovala svojega diplomatskega zastopnika pri vladi generala Franca v Burgosu.

SK Železničar nam sporoča, z ozirom na včerajšnje vest, da je sresko načelstvo tekmo prepovedalo, da sresko načelstvo prošajo SK Železničarja za dovoljenje odigranja tekme Železničar Maribor, ki bi se morala vršiti jutri na igrišču Rapida, ni ugodilo ter tekme ni dovolilo.

Borza. C u r i h, 8. oktobra. Devize: Beograd 10, Pariz 11.725, London 20.98, Newyork 433.625, Milano 23.10, Berlin 175.62, Praga 15.10.

VREMENSKA NAPOVED.

Močno oblačno, brez posebnih padavin, milo vreme.

Težave ptuškega obrtništva

Položaj obrtništva v Ptujju je težak. Med prvimi pogoji za razmah mesta je industrija. Številno in primerno plačano delavstvo je najsigurnejši odjemalec pri obrtnikih. Ptuj pogreša predvsem industrijo, pa še tisto, kar je imel dosedaj, izgublja. Lansko leto je bila za trajno ustavljena tovarna čevljev „Petovija“. Razen Pirichove usnjarne, ki zaposluje okoli 100 delavcev, večinoma podeželanov, nima Ptuj nih večjih obratov. Dalje je popustil drugi dober odjemalec pri obrtnikih, to je kmet. K njim so prihajali, kmetje v časih, ko so izdatno vnovčili haloško vino, dravski krompir in sadje iz Slov. goric. Z nastopom krize so začeli garati in še vrh tega so se privadili sušmarstva. Prihranki, ki so si jih obrtniki svoj čas naložili v denarne zavode, so za njih mrtvi kapi-

tali. Mali obrtniki nimajo kredita, da bi razširjali svoje obrate in lažje uspevali. Vzlic temu, da se cene surovin še zmeraj drže iste višine, da se režije celo višajo, so obrtniki prisiljeni, da izdelujejo svoje predmete ceneje. Ne zatrjujejo večasi mojstri zastoj: „Preobrnji mi žepe, pa ne boš izlaknil „ficka“.“ Da bi se obrtništvo poživilo bi bilo potrebno predvsem, da dobijo obrtniki iz denarnih zavodov svoj denar, da si mestna občina prizadeva, da se v Ptujju osnuje tekstilna industrija — dva Zida sta se že pogajala za staro Pirichovo tovarno — da se Ptuj kot avtonomno mesto čim bolj osamosvoji. Tako bi zamogla občina začeti graditi vodovod, kanalizacijo, cestlišča itd., kar bi tudi mnogo pripomoglo obrtništvu.

Ob 21 letnici Krekove smrti

Na današnji dan je pred 21 leti izdihnil v St. Janžu na Dolénjskem velik Slovenec in Jugoslovan ter velik borec za srečnejšo in lepšo narodovo bodočnost, dr. J. E. Krek. Mož, kakršni so med Slovenci redki, je umrl sredi dela za osvobodjenje in zedinjenje. Poleg pomembnega praktičnega dela imajo veliko vrednost tudi njegovi spisi, o katerih smemo reči, da je z njimi položil prve temelje slovenski sociologiji in praktični, življenjski filozofiji našega naroda.

Marenberg dobi svojo narodno postojanko

Na občnem zboru sokolskega društva marca t. l. je padla odločitev, julija so zapele prve lopate in 18. septembra je bil dom že pod streho. Ta dan je bil tudi »likof«, prva prireditev pod slovensko streho. Zbrano delavstvo je pozdravilo predstavnike Sokola in se zahvalilo za zaslužek. Brat starosta ing. Pahernik je pohvalil mojstra Preglava in delavstvo, ki je vestno izdelalo stavbo po načrtih župnega referenta Kočnika. Poudarjal je posebno še to, da je vodstvo gradbe namenoma oddalo dela domačemu podjetniku, da so prišli tako domači zidarji in tesarji do dela. Želeč novemu slovenskemu ognjišču obilo sreče, je zaključil svoj govor s pozivom: Naj bo ta dom središče in žarišče narodne prosvete in vzgajališče ljubezni do Sokolstva, domovine in kralja. Po govoru poslanca Gajseka K., je delavstvo navdušeno prepevalo in v povorki krenilo v trg vzklikajoč kralju, domovini in Sokolstvu.

Gradbeni odbor pod predsedstvom brata Mravljaka trajno nadzira nadaljevanje del, kajti dom mora biti pripravljen za proslavo dvajsetletnice, katera bo najbrž 4. decembra.

Pereče potrebe severne meje

Pišejo nam z druge strani: Ta članek ne odgovarja popolnoma resnici. Telefonski vod Ptuj - Urban - Bolfenk - Andraž - Anton je že gotov in je bila slovesna otvoritev v četrtek, dne 29. sept., dopoldan. Blagoslovili so telef. postaje zaporedoma iz Ptujja proti Antonu a tam je bil tudi banket, katerega se je udeležilo nad 50 oseb. Tudi zadeva elektrifikacije ne počiva, nego se dela na izpeljavi voda iz Ptujja - Bolfenk - Andraž - Anton, ozir. Bolfenk - Senarska - Trojica - Lenart in od tod dalje. Ta proga je mnogo ugodnejša kot iz Maribora.

Krvavo kožuhanje

V mariborsko bolnišnico so sinoči pripeljali dva ranjenca, ki sta postala žrtev krvavega obračunavanja na kožuhanju. Po zaključnem delu se je mladina ob zvokih harmonike zavrtela. Med plesom je nekdo 19 letnega mlazarskega pomočnika Franca Namestnička v Bresternici s tako silo sunil, da je plesalec omahnil na steklena vrata in si presekal žile na levi roki. S krvjo se je končalo tudi kožuhanje v Leskovu pri Pragerskem. — Sredi plesa je iz ljubosumnosti neki mladenič porinil nož v srce 20 letnemu delavcu Ivanu Herču. Čigar življenje je v veliki nevarnosti.

o Abad. kipar Godec je nedavno dovr-

šil krasen relief, namenjen za spomeik padlim vojakom v Črnomlju. Odkritje tega spomenika bo v nedeljo. V bron je prelit relief g. Mohar, livar na Galjevi. o Belo Krajino elektrificirajo. Potegnili bodo vod iz Metlike v Črnomelj, kar nudi lepo priliko, da izvršijo napeljavo tudi po vaseh, da bi tako dobilo revno prebivalstvo vsaj dobro luč.

o Požar v Slovenjem gradu. V Starem trgu pri Slovenjem gradu je požar upepelil dekanijske hleve in napravil okoli 100.000 din škode. Požar je zanetila zločinska roka.

c Žalna svečanost za pokojnim kraljem Aleksandrom Zediniteljem bo danes ob 20. v Narodnem domu. Jutri ne bo nobenih žalnih svečanosti in niti ne žalne maše.

c Smrt in nesreča. Umril je v celjski bolnišnici strojnik Verdej Franc iz Hrastnika. — Vouku Matevžu, rudarju iz Sv. Magdalene pri St. Pavlu pri Preboldu je padel v rudniku na roko težak kamen in mu polomil vse prste.

c Nogometni tekmi v Celju. Jutri ob 15.30 bo na Glaziji podvezna prvenstvena tekma med SK Jugoslavijo, in SK Amaterjem iz Trbovelj. Ob 14.15 pa prvenstvena tekma med mladina SK Jugoslavije in Atletika.

p Vesti iz Ptujja. Začeli so graditi telefonsko zvezo Ptuj - Polensak - Juršinci. Ptujski vajenci so se pritožili na zbornico TOI radi nočnega dela, predvsem pri krojačih in čevljarjih; zato obrtno združenje opozarja mojstre, da o pravem času odpustijo vajence z dela. — Ptujski obrtniki se živo zanimajo za krizo v Okrožnem odboru obrtnih združenj v Mariboru. Mnenja so, naj se Okrožni odbor razpusti, če ne bo temeljiteje trebil sušmarstva, ki je najtežja rana obrtništva, in delal v celokupni prid obrtništva, pozdravljajo pa ga, če se bo resnično posvetil svojim dolžnostim, da si bo prizadeval za izboljšanje in za zaščito obrtništva. — Umril je Srebotnik, 82 letni odvetniški pisar iz Brega pri Ptujju. Po slabih cestah proti Ptujju že škripajo haloški vozovi, naloženi s polnimi polovnjaki vina. Ptujski vinotrtiči ga kupujejo po 3 Din

n. Predsednik vlade dr. Stojadinović se je vrnil z Blede zopet v Beograd.

n. Za tisk Južne Srbije so gospodarstveniki v Skoplju ustanovili „Zadruge za tisk Južne Srbije“. Ta zadruga bo prevzela list „Južna Srbija“.

n. Revizijo zakonov o opojnih drogah je začela proučevati komisija v trgovinskem ministruvstvu. Ministrski svet ima v finančnem zakonu pooblastilo, da lahko spremeni sedaj veljavne zakone o opojnih drogah, da bi jih tako čim bolj prilagodil sedanjim razmeram.

n. Zaključen je bil kongres za zaščito dece v Beogradu. Sprejeta je bila obširna resolucija, nanašajoča se v glavnem na organizacijo otroške zaštite na Balkanu.

n. Dragoljuba Jovanovića so zaprli. V Beogradu so zaradi sestavljenega letaka s protizakonito vsebino zaprli dr. Dragoljuba Jovanovića.

n. Vodja nemške delovne fronte dr. Ley je prispel z letalom v Beograd, kjer ga je na letališču pozdravil nemški poslanik v. Heeren. Njegov prihod je za sebnega značaja. Iz Beograda odpuhuje v Sofijo, kjer bo otvoril nemško potujočo razstavo „Freude und Arbeit“ pred 6000 bolgarskimi delavci.

Maribor

Mariborski delovni trg

NEKOLIKO STATISTIKE Z BORZE DELA. — PREZGODNJE VRAČANJE SEZONSKEGA DELAVSTVA. — NEV ZDRŽEN PRITISK NA DELOVNI TRG.

Bežen pogled v statistiko Javne borze dela pokaže jasno sliko delovnega trga, ki je tem žalostnejša, čim bolj se bližamo zimi. Brezposelnost narašča, vedno se prijavljajo novi in jih je vpisanih trenutno okoli 1700, od teh 500 žensk. V preteklem mesecu se je prijavilo okoli 520 novih. Število je tako visoko predvsem zato, ker so tu že vsi tudi sezonski delavci, ki so se pričeli vračati iz tujine. Podpor v denarju in vozovnicah je bilo izdanih za 66.000 din in so približno dve tretjini prejeli kvalificirani delavci. Ponujenih prostih mest je bilo v zadnjem mesecu 144, posredovanj pa 65. Primanjkuje le delavcev iz mehanične stroke, ker jih potrebuje tovarna letal »Ikarus« v Zemunu. Pogoji za sprejem so pa izredno strogi in morajo kandidati napraviti že v Mariboru izpit pred zastopnikom tovarne.

Splošno preseneča izredno zgodnje vračanje sezonskih izseljencev iz Nemčije. Kontrakti so podpisani sicer večidoma do 15. decembra, vendar pravijo vračajoči se delavci, da je letošnje stanje nevdržljivo. Pritožujejo se nad skrajno slabo hrano, delovni čas je kar 16 ur dnevno. Pa morda bi le še zdržali, ko bi ne bilo omejitev pri pošiljanju denarja domov. Mesečno zaslužijo povprečno 35 mark, domov smejo poslati največ 15 mark mesečno. Tako so prisiljeni prese-

žek zapraviti, namen sezonskega dela je vendar zbrati prihranke za zimo. In ko se vračajo, ne smejo imeti pri sebi več ko 10 mark. Te jim pa naše menjalnice menjavajo po zelo slabem kurzu: 10 din za marko.

Razočaral pa je tudi celotni pregled statistike. Pričalovali smo v letošnjem poletju zmanjšanje brezposelnosti, dejstva pa kažejo, da smo se vračunali. Sicer je šlo letos v tujino več delavcev ko druga leta, vendar pa se čuti močan zastoj v tekstilni industriji, ki ne more absorbirati več novih moči, nasprotno se čuti že upadanje. Na delovni trg vpliva tudi svetovno nemirno stanje in predvsem dejstvo, da Maribor — četudi bi se industrijsko še hitreje razvijal — absolutno ne bi mogel absorbirati vseh razpoložljivih delovnih sil, ker je dotok z dežele vedno večji. Beg iz vasi ustvarja brezposelnost, kajti jasno se opazja, čim več ljudi dobi zaposlitev, tem več novih delavcev se priglaja. Brezposelnost bi se dala uspešno pobijati le tako, da se dvigne socialni nivo vasi, ki bi mogla zaposliti sedanji presežek delovnih sil, prihajajočih v mesto. Sedanje stanje vasi in porazne plače na kmetih pa nujno pritiskajo ljudi v mesto. Ne smemo pozabiti tudi na naravni prirastek prebivalstva v splošnem, ki ni v skladu s povpraševanjem po delovnih silah.

Berači, berači, berači...

Ako greš v nedeljo popoldne na izprehod v okolico skozi Mestni park, te pozdravijo na krčevinski meji na obeh straneh ceste razvršeni berači, ki razkazujejo množici domačih in tujih izletnikov svoje pohabljenе ude, molijo, prosijo in — če jim nič ne daš — tudi zabavljajo.

Ako greš v nedeljo popoldne na izprehod v okolico po Vrbanovi ulici proti Kamnici, te pozdravijo na kamniški meji na obeh straneh ceste razvršeni berači. Ako greš v nedeljo popoldne... Pa kaj bi naštevali vse te ceste in vse te vasi, ki obkrožajo mesto kakor oklep in se krčevito branijo inkorporacije, ter vse njihove berače, ki preže na njihovih mejah na mariborske meščane. Teh cest je veliko in na vseh preže berači: pohabljeni, nepohabljeni, stari, srednji, mladi, moški, ženske, potrebni in morda tudi nepotrebni. Kamor koli se ganeš, kamor koli stopiš, povsod samo berači, berači, berači...

V vseh potopisih iz orient, tam iz daljne Afrike in Azije, beremo, da so za tiste dežele in tista mesta najbolj tipični znak — berači. Nam pa ni treba potovati več tako daleč, čez morje in obzorje v daljni orient, ko ga imamo povsod na mestni periferiji več ko preveč, toliko več ko preveč, da nas je sram pred nami in pred tujci, ki dobe res neverjetno lepo podobo o našem socialnem skrbstvu. In to prav tu na meji, na vratih v srednjo Evropo... »Putnik«, ki dela reklamo za tujski promet, bi priporočali, da izda nov prospect z naslovom: »Obiščite Maribor, vrata v orient!« Oglejte si berače na njegovih mestnih mejah! Zastopani so v vseh vrstah in oblikah. Doživeli boste najpopolnejšo grozo vseh oblik človeške pohabljenosti. Ne zamudite! Zadnja priložnost v Evropi!

Živahna seja pobreškega obč. odbora

NOV OBČINSKI DOM. — PREVIDNO POSTOPANJE PRI POGAJANJH Z MESTNO OBČINO GLEDE ELETRIKE IN VODE.

Sinoči je bila v Papeževi dvorani seja občinskega odbora na Pobrežju, ki jo je vodil župan g. Karl Stržina. Uvodoma je posvetil nekaj besed umrlemu občinskemu odborniku Matiji Volku, nato pa zaprisegel novega odbornika g. Franca Nekrepa s Teznega. Župan je poročal o novem občinskem domu, ki ga je občina uredila iz kupljene stanovanjske hiše v Tezenski občini. Za notranjo ureditev občinskih uradnih prostorov je občinski svet odobril kredit v znesku 7000 dinarjev, tako da bo vse skupaj veljalo okoli 130.000 dinarjev. Glede razširitve elektriškega omrežja in napeljave vodovoda je župan omenil, da da bo treba pri pogajanjih z mestno občino bolj previdno postopati ko doslej, da ne bo občina oškodovana. Zanimivo je bilo tudi poročilo o gradnji meljskega mostu. Župan je izrazil upanje, da bo to vprašanje ugodno rešeno. Mesto hišnika v novem občinskem domu so podelili železničarju Tajzlu. Občinski odbor je sklenil najstrožje postopati proti kršilem trošarinskih predpisov, ker se ovadbe vedno bolj množijo, zlasti med gostilničarji. Ugodno so rešili nekaj prošenj za ubožno podporo, nekaj pa odklonili.

Ker je podal dosedanji mrtvooglednik za Pobrežje g. Ertl ostavko, so to službo podelili Alojžu Rožmanu. Župan je poročal, da je občina kupila čistilni stroj za seme, ki se je zelo

dobro obnesel. V tujni seji so obravnavali razne personalne zadeve. Po zaključku seje je spregovoril davkoplačevalec g. Farič Franc, ki je grajal, da občina doslej še ni postavila spomenika ali spominske plošče pokojnemu kralju. Grajal je tudi pristransko postopanje občinske uprave in so mu nekateri odborniki ploskali. Zaključek te seje je bil zaradi Faričevega govora zelo dramatičen.

Novi most za 15 milijonov din

Ker je pobreška občina gotovo najbolj prizadeta pri gradnji novega dravskega mostu v Mariboru, se je med drugimi udeležil nedavne banovinske konference za gradnjo mostu tudi pobreški župan g. Karl Stržina. Ta je na sinočnji seji občinskega odbora poročal, da so vsi interesenti bili navdušeni za gradnjo prepotrebne mostu, samo košaška in mestna občina sta bili več ali manj nezainteresirani. Izvoljen je bil izvršilni odbor za gradnjo meljskega mostu, iniciativo pa prevzame banovina. Inženir banovinskega tehničnega oddelka g. Skaberne je že napravil načrt. Proračun znaša 15 milijonov dinarjev. Banovina bo prispevala 5 milijonov, mestna občina samo 200.000, pobreška občina 100.000, košaška pa nič. Prispevala bo tudi meljska industrija, tako da je upati, da bo Maribor kmalu dobil novi most.

Pol ure razgovora s Svengalijem

Naš znani psihografolog in telepat gošpod Svengali se je pravkar vrnil z daljše turneje po naših in tujih kopalniščih. Češkoslovaška in italijanska časopisna poročila so polna laskavih priznanj temu jugoslovanskemu znanstveniku okultnih ved, telepatije, psihografologije in jasnovidnosti. Ker bo g. Svengali od ponedeljka, dne 10. t. m., do vključno četrtega, dne 13. t. m., priredi predstavitveni v Grajskem kinu eksperimentalne večere s kratkimi predavanji, javnost gotovo zanimajo Svengalijevi najnovejši uspehi, ki so nekateri kar senzacionalni. Za časa svojega bivanja v Češkoslovaški je nekaterim odličnim in vodilnim politikom analiziral rokopise in prenesel točno ugotovil razvoj dogodkov po svetu. Na Rabu je bil poklican na jahto nekega angleškega princa, kjer je priredil zaseben večer eksperimentov okultnih ved in jasnovidnosti. G. Svengali je med damami izbral medij, ki je podal zelo zanimive politične izjave in

prognozo za razvoj svetovnih dogodkov za več let naprej. Zelo zanimiv je tudi Svengalijev uspeh v češkoslovaškem kopalnišču Prieštani, kjer je neki ugledni dami razvozljaj težek problem. Dami je izgnila dragocena ogrlica. Kriminalisti so si razbijali glave, toda zaman. G. Svengali pa je damo potolažil z izjavo, da je njena ogrlica v omari med perilom. Tako je tudi bilo. V Crikvenici je g. Svengali povedal naši rojakinji filmski igralki Geraldini Kat vse, kar je nedavno doživela ob priliki nekega snimanja. Prav tako je bil presenečen neki italijanski princ, ki mu je Svengali letos v Opatiji na podlagi grajskega ključa razodel grozotne skrivnosti gradu, v katerem so bili izvršeni pred leti trije umori. Takih primerov je mnogo. Vsi pa kažejo izredne sposobnosti, ki jih ima g. Svengali kot telepat, okultist, psihografolog in jasnovidec. Poleg večerov v Grajskem kinu bo na željo pri »Zamorcu« analiziral rokopise.

Otvoritev kina na Pobrežju

Dolgo so se Pobrežani potegovali za svoj kino in so končno le uspeli. Podjetni vrtnar in starosta pobreškega Sokola g. Anton Požar je ugodil želji občanov. Pri Renčlju bo v dvorani te dni montiral zvočno aparaturu za novi pobreški kino. To vest je z veseljem sprejel tudi pobreški občinski svet na svoji snočnji seji. Kino bo v nekaj dneh otvorjen. G. Požar je obljubil, da bo predvajal samo visoko kvalitetne filme.

Tihotapstvo z devizami

Nemški carinski organi so blizu meje aretirali Franca G. iz Studencev, ki je bil pred meseci vpleten v znano mariborsko tihotapsko afero in je bil šele nedavno izpuščen iz zapora. Aretirani G. si je pri nas po nizki ceni nabavil 10.000 nemških papirnatih mark. Ko je kupoval v nekem nemškem kraju ob meji 50 kg saharina, ta je zasačil nemški carinik in ga aretirati. Zaplenili so mu ves denar. Zadel ga bo občutna kazen zaradi tihotapstva z devizami.

ENO MOTORNO KOLO UKRADENO, DRUGO OPLENJENO

V četrtek zvečer je nastala v Mlinski ulici prava zmeda. Dva lastniku motociklov sta hkrati pritekla k stražniku in mu prijavila, da je eno motorno kolo ukradeno, drugo pa oplenjeno. Tovarjniški mojster Josip Melek iz Košakov je pustil svoje motorno kolo pred neko hišo v Mlinski ulici. Ko se je vrnil, je ugotovil, da mu je motorno kolo nekdo ukradel. Sled je vodila na Tattenbachovo ulico. Ukradeno motorno kolo je znamke BMW, črno in ima evidenčno številko 2-658. — Vredno je 10.000 dinarjev. V isti ulici pa je najbrže isti tat ukradel ključavničarskemu mojstru Antonu Skrinjarju kilometražno uro in vse orodje za motorno kolo. Policia vodi preiskavo.

SREČKE

državne razredne loterije kupujte pri BANČN. KOM. ZAVODU MARIBOR, Aleksandrova cesta 40 Prvo žrebanje 12. t. m.

m. Današnji trg v znamenju krizantem. Bliza se vseh mrtvih dan. To se vidi tudi na mariborskem trgu, kjer je bilo danes vse polno krizantem. Krasen jesenski dan je privabil na današnji trg mnogo prodajalk in nenavadno dosti gospodin, kar se sicer le redko zgodi. Zelenjave je bilo na kupe, cene zmerne. Paprike je vedno manj, zato pa je dražja. Zelo živahno je bilo na perutinarskem trgu, kjer je bilo dosti krika in vika, pa precej kupčij. Ob zaključku grozdnega tedna so danes prodali še preko 1000 kg haloškega grozolja.

m. Jubilej narodnjaka. Na Pobrežju je slavil ugledni restavratore G. Stefan Renčelj 60-letnico življenja. Zavednemu Sokolu in narodnjaku naše čestitke!

m. Četvilke z mariborskimi šol. Na meščanskih in ljudskih šolah ter v otroških vrtcih v Mariboru je letos vsega skupaj 3826 otrok. Na meščanskih šolah jih je

1569, od tega na I. deški mešč. šoli 428, na II. 416, na I. dekliški 415, in drugi dekliški 310. — V ljudskih šolah je 2050 učencev in učenk, in to na I. deški 157, na II. 149, na III. 496 in na IV. 210. I. dekliška ima 208 učenk, II. 462, III. 162 in IV. 206. V otroških vrtcih je 207 otrok.

m. Stariborci so počastili 70-letnega Miška Cizlja s prijetnim družabnim večerom.

Železno pohištvo,

žične vložke, otroške vozičke vseh vrst nudi najceneje „Obnova“ F. NOVAK, Jurčičeva 6

m. V organizacijo obrambe proti napadom iz zraka in pasivne zaščite zaledja spadata tudi pouk celotnega prebivalstva, ki se dosega z različnimi predavanji, filmi, razstavami in letaki s kratkimi, poučnimi izreki. V ta namen je izdal Odbor za obrambo mesta letake ter jih ravno v tem tednu do vaje, ki bo 16. oktobra, ob 16.15. uri, raznašajo dostavljajući mestnega prebivalstva. V vsako hišo je namenjen večji letak, ki naj bi bil kot nekaj hišni red nabit na vidnem mestu. Istočasno se delijo manjši letaki iste vsebine. Odbor prosi vse hišne posestnike, da letaka ne zavržejo, ampak ga izobesijo na vidnem mestu.

Pristopajte in podpirajte SK Železničar - Maribor!

m. 12:7 je razmerje med rojstvi in smrtjo v preteklem tednu. Umrlo je 7 oseb, rodilo pa se je 12 otrok.

m. Ljudska univerza. V petek, dne 14. oktobra 1938. predava prof. dr. Ljud. Hauptman iz Zagreba o temi: „Naš nacionalizem pred in po vojni“.

m. Danes zvečer bo spominski koncert „Jadrana“ v frančiškanski cerkvi.

m. Baritonist Kamušič, absolvent zagrebške glashbene akademije, ki je bil že lani angažiran v našem mariborskem gledališču, a zaradi nevarne bolezni ni mogel nastopiti, je sedaj že popolnoma zdrav in bo nastopil drevi pri koncertu „Jadrana“ v frančiškanski cerkvi prvič javno v Mariboru. Pel bo Odakov „Psalm 130“, Zajčev „Oče naš“ in Hochreiterjev „Reši nas, o Gospod!“ v spremstvu orgel in violine. Kamušič je pevec odličnih kvalitet in mu poznavalci obetajo veliko bodočnost.

m. 2000 kg morskih rib so včeraj prodali na trgu. Največ je bilo sardel, ki so jih prodajali po 13 din kilogram. Sardonji so bili po 12, moli po 20, kalamaji po 26, cipli po 18, skombri po 14 in girice po 10 dinarjev kilogram.

m. Ukradeno kolo. Nekdo je izpred čevljarke delavnice Andreja Obrovnika v Taborski ulici ukradel kolo „Torpedo“ z evidenčno številko 25.385.

m. Čigav je denar? Jurist Stanko Peterin je v Mejni ulici našel žensko ročno torbico, v kateri je bilo 160 dinarjev, očala, robec, glavnik, nož in rožni venec. Lastnica dobi vse pri policiji.

m. Po stopnicah ga je vrgel. Jožefa Kranjca, 10-letnega sina železniškega uradnika iz Smetanove ulice, je njegov tovariš vrgel po stopnicah, da si je zlomil desno nogo. Dečka so prepeljali v bolnišnico.

m. Kolesar je povozil pred gledališčem ključavničarjevo ženo Ano Koširjevo, ki je dobila poškodbe na desni roki.

m. Deček padel z gugalnice. Na Teznem je padel z gugalnice 12-letni delavčev sin Vilibald Krajnc in si zlomil levo roko. Dečka so prepeljali v bolnišnico.

m. Vrata so padla na glavo 26-letnemu posestniškemu sinu Francu Pletersku iz Dobrovc pri Hočah. Nevarno ranjenega so spravili v mariborsko bolnišnico.

m. Zaradi kostanja ga je napadel. V Laznici je pobral 29-letni ključavničar Jožef Stancer iz Studencev nekaj kostanjev. To je opazil gospodar, ki je Stancerja vrgel ob tla, da mu je zlomil desno roko. Zdravi se v bolnišnici.

Triumph trajno šareča peč za drvo

OKUSNA CENENA

Ogromen prihranek na gorivu. proizvod

Osječke ljevalnice železa i tvornice strojeva d. d., Osijek

Samoprodaja za Maribor: **PINTER & LENARD**

m. Pri trgatvi se je obstrlel. Pri Sv. Marjeti ob Pesnici je 40-letni delavec Ivan Farazin na trgatvi streljal iz stare pištole. Orožje je nepričakovano razneslo in trgaču razmesarilo desno roko, tako da so ga morali prepeljati v bolnišnico.

Avtobusni promet na progi Maribor—Celje. Od 10. do vključno 15. t. m. bodo morali potniki, ki se bodo vozili iz Maribora v Celje ali obratno, v Konjicah prestopiti. To je potrebno, ker bo radi napeljava konjiškega vodovoda cesta v dolžini 150 m zaprta in bodo morali potniki to pot napraviti peš ter prestopiti v drug avtobus. Za prenos prtljage iz enega avtobusa v drugega je preskrbljeno.

m. Orkestralni odsek Glasbene matice v Mariboru ima prvo redno vajo v ponedeljek, dne 10. oktobra, točno ob 20. uri. Dirigira prof. Drago Šijanec. Sprejemajo se tudi novi člani.

m. Tudi na Teznem tržnica. Med Teženčani se je pričelo gibanje za ustanovitev svoje tržnice. Zaradi prevelike oddaljenosti od mariborskega trga. Tezenske gospodinje le redkokdaj hodijo na trg. Ker je na Teznem dosti tržnih prodajalcev, bi se tržnica izplačala. Zato bodo zaprosili pobreško občino, naj na Teznem ustanovi tržnico.

m. Kaj bo z ruševinami na Pobreški cesti? Pred leti, ko so napravili prehod s Kralja Petra trga na Pobreško cesto, so tam podrli staro hišo. Dočim je cesta urejena, so pod Magdalenskim trgom še sedaj oštale ruševine, ki kvarijo lice Pobreške ceste. Ko sedaj vse popravljajo, je treba, da tudi to podrtijo odstranijo.

m. V cerkvi okradena. V frančiškanski cerkvi je neznana ženska ukradla železničarjevi vdovi Mariji Čič ročno torbico, v kateri je bilo 60 dinarjev, ženska zapustna ura in nekaj ključev.

* Veliki adresar za mesto Maribor, Celje in Ptuj ter občine bivše mariborske oblasti, druga izdaja. Leta 1935. je izšel v prvi izdaji naš »Veliki adresar« kot prva informativna knjiga za naše kraje, ki je bila odlično sprejeta od strani uradniških, poslovnih in trgovskih krogov. Življenjska doba vsake informativne knjige te vrste pa traja kvečjemu 3 leta. Ker so sedaj tekom časa administrativni trgovski, obrtniški in drugi podatki v omenjeni knjigi že zastareli in seznan prebivalstva vsled selitve ne odgovarja faktičnemu stanju in da ugodimo željam naših odjemalcev, pristopa naša založba z današnjim dnevom k drugi izdaji omenjenega adresarja, predvidoma pa bo zaklju

Za nego kože!

SOLEA
Milo in krema

čen koncem leta 1939. Pri novi knjigi čomo spoštevajte vse korekture iz praktičnega poslovanja prejšnjih 5 let.

Opozarjamo gg. interesenta oglasnike, da se naši zastopniki lahko legitimirajo z originalnim poblastilom, naročilne knjige pa nosijo naslov omenjene knjige in štampilko firme: Tiskovna založba z. z. o. z. v Mariboru, Gregorčičeva ul. 26, tel. 29-70. * OPOZORILO. Opozarjamo, da ni nihče pooblaščen pobirati kakoršnekoli subvencije za »TOTI LIST«. Prosimo, da vsakogar ki bi to delal, javite prvemu varnostnemu organu.

Uredništvo in uprava.

* Mariborska sokolska društva priredijo dne 9. okt. komemoracijo za blagop. Vit. kraljem Aleksandrom I. Zediniteljem ob 11. uri v dvorani Sokolskega doma (Unión). Za članje udeležba obvezna v civilu z znakom. Vabljeni vsa mariborska društva in prijatelji. — Meddruštveni odbor.

* Društvo Nanos poziva svoje članstvo, da se udeleži koncerta, ki ga priredi danes društvo Jadran ob 20. uri v Frančiškanski cerkvi v spomin blagopokojnega Viteškega kralja Aleksandra I. Zedinitelja. Odbor.

* »GRIC«. — Trgatev. Sladki vinski mošt. Domače kolime — klobase — furež. Električna centrala na veter.

* Stavbeno parcelo (Tržaška cesta) proda Andrej Oset, Orožnova 6. Telefon 28-09.

VELIKA BLANSKOVKA PRATIKA je izšla 1939

* Že 12. t. m. se prične novo kolo drž. razredne loterije. Kdor še nima srečke, se naj obrne nemudoma in zaupljivo na našo hišo sreče in glavno kolekturo Bežjaka, Maribor, Gosposka ul. 25, kjer si je že marsikdo »kupil« svojo življenjsko srečo!

* Za Vse svete v Trst. Putnik Maribor priredi v času od 30. oktobra do 1. nov. trodnevni izlet v Trst. Vožnja in vizum Din 240.—. Prijave samo do 20. oktobra.

* V Gradec s Putnikom v sredo dne 12. oktobra. Vožnja in vizum Din 100.—.

* Na Dunaj pelje Putnikov avtobus v času od 21. do 23. oktobra. Vožnja in vizum Din 260.—.

* Kdor hoče obogateti naj hitro kupi srečko pri Putniku. Žrebanje že 12. okt.!

Nočna lekarniška služba: Magdalenska lekarna, Kralja Petra trg 3, telef. 22-70; Dvorna lekarna pri Sv. Arehu. Glavni trg 20, tel. 20-05.

Mariborsko gledališče

Sobota, 8. oktobra, ob 20. uri: „Pokojnik“. Premiera. Bloki.

Nedelja, 9. oktobra, ob 20. uri: „Divji lovec“. Znižane cene. Bloki.

Torek, 11. oktobra, ob 20. uri: „Hudičev učenec“. Red A.

Premiera Nušičevega „Pokojnika“ drevi, v soboto, obeta biti za Maribor ne le zanimiva, marveč tudi nadvse privlačna novost iz bogate izbire komedij med tem že pokojnega največjega našega jugoslovanskega mojstra komediografa, katerega nekatera druga gledališka dela so bila z največjim uspehom vprizorjena tudi na našem odru.

„Divji lovec“ — ta res naša domača, izvorna ljudska igra s petjem, se vprizori to nedeljo, 9. oktobra, zvečer — torej na dan žalostnega spomina na smrt blagopokojnega kralja Aleksandra. Zato omogočajo znižane cene obisk vsakemu domoljubnemu Slovencu.

Sport

Pravilno pojmovanje nogometnega sporta

Nogometna igra ima izrazito dvojni značaj, namreč značaj igre in borbe. Baš ti dve lastnosti napravljata nogomet za gledalca tako privlačen; interesantna pa je tekma le takrat, ako ostaneta oba sestavna elementa v zdravem razmerju. Tekma, ki nudi gledalcem samo mehko »igro«, postane kmalu dolgočasna, ako »borba« prestopi meje dovoljenega, pa zavlada čisto anarhija na nogometnih igriščih.

Nogomet je borbena igra, kjer je glavna pozornost posvečena žogi, telo nasprotnika pride v poštev šele tedaj, ako isti vpliva na nasprotnika ali vobče na igro, ali kratko, kadar se obe stranki neposredno pri žogi borita za njeno porast ali za ugodnejšo pozicijo v igri. Pri tem pa je pomniti, da je dovoljena le odprta, poštna borba z dovoljenimi sredstvi, vse drugo pa je zabranjeno. Odločilne važnosti je torej, da sportnik pozna ta dovoljena sredstva v borbi za žogo in da ve, kdaj se jih sme poslužiti. Za to pa je potrebno točno poznavanje pravil, ki je žal čisto celo pri starih igralcih in gledalcih Ahilova peta.

Potrebno je pravilno razumevanje vloge nogometnega sporta. Mladina igra nogomet, radi igre, zabave, družbe, negotovosti zmage ali poraza itd., vse ima pa še tudi globlji pomen, mladina rabi za poselitve duha in telesa, da se tako obvaruje drugih vplivov, ki so mnogo kvarnejši od event. pretiranega sportnega udejstvovanja. Igra na zelenem polju je za dečka prvi slučaj skupnega sodelovanja v istem cilju, kakor mu to pozneje

narekuje življenje v vseh življenjskih položajih: da se mora znati podrediti skupnosti, mora pa tudi vedeti, kako bo uspel kot vodja. Ze v mladih letih se tako nauči ceniti tudi nasprotnika. Pravi sport ne pozna sovražnikov, temveč le sodelavce, ki so usmerjeni k istemu skupnemu cilju: vzgoji telesno in duševno zdravega naroda. Kdor hiti samo za zmagami za vsako ceno ter pri tem prezira važno vzgojno vlogo sporta, ta ne le ni pravi sportnik, temveč ruši zgradbo, ki jo drugi gradijo z žrtvami in idealizmom. Pri pravilnem pojmovanju sporta katere koli zvrsti je lahko zadnji klub najnižjega razreda za sportno gibanje koristnejši kakor vsi oni, ki počivajo na lovorikah, do katerih so prišli brez izbire sredstev.

V sportu je treba objektivnosti, priznati je treba svoje napake, priznati nasprotnikove vrline, četudi se včasih takšno pošteno priznanje križa z lastnim čustvovanjem. Tu se začne težko delo klubskih vodstev, ki bi morala vzgojevalno vplivati na igralce in gledalce, ki pa se te naloge pogosto ne zavedajo, ker je podlaga vsemu njihovemu delovanju ozka perspektiva doseženih rezultatov.

Kdor ne spoštuje nasprotnika ter ga napravi za objekt izpadov razžaljenega samoljublja, ta si — brez ozira na subjektivne razloge, ki ga k temu vodijo — ne zasluži naziva sportnik. Tudi v sportu velja načelo: »V igri se spozna značaj«.

Spored v mariborskem okrožju

Klubi našega okrožja bodo jutri počivali z edino izjemo ČSK v Čakovcu, ki bo na svojem terenu pozdravil VŠK iz Varaždina v dveh garniturah. Odigranje prve tekme Železničar - Maribor so nam reč oblasti zabranile, kakor smo včeraj že poročali.

Celjski sport

Na igrišču SK Celja bo jutri ob 15.30 zanimiva prvorazredna pon. tekma Jugoslavija - Amater, v predtekmi pa bodo igrali juniorji Celja in Atletikov. Gostovanja Amaterja prinesejo vidno jako žive, razgibane tekme, ki pritegnejo v velikem številu celjsko sportno publiko.

Finale damskega teniškega tekmovanja

Finale srednjeevropskega damskega teniškega tekmovanja za pokal Nj. Vel. kraljice Marije bo v Varšavi od 13.—15. t. m. Poljsko ministrstvo za telesno vzgojo pripravlja velike svečanosti, pri

katerih bo Jugoslavijo zastopal g. Mirko Krstonošić.

STRELSKA TEKMA BALKANSKIH DRŽAV.

Jutri se bodo začele v Sofiji tretje strelske tekme balkanskih držav, ki se bodo vršile pod častnim pokroviteljstvom jugoslovanskega, bolgarskega, grškega in romunskega kralja. Konkurenca bo trajala do 15. t. m. Razpisano je mnogo dragocenih daril, med njimi 9 zlatih pokalov.

s Match Jakšić - Drvarič odpovedan. Boksarski match med imenovanimi atletoma za profesionalno prvenstvo države v srednji teži je preložen od jutri na kasnejši termin, ker pri sklepanju o finančnih pogojih niso prišli do sporazuma s Lahkatletski troboj Ljubljana - Beograd - Zagreb se bo vršil od 21.—23. tm. v Zagrebu. Izven konkurence bodo nastopili tudi Splitčani.

s Pokal miru. Vodstvo francoskega kluba Cercle Athletique je sklenilo razpisati pokalno tekmovanje, v katerem naj bi

sodelovali nacionalni prvaki onih držav, ki so bile zastopane na pogajanjih v Monakovem. Turnir naj bi se odigral v Parizu. Angleška, italijanska in nemška zveza so že dobila tozadevna vabila.

s Čudno postopanje beograjske mestne občine. Beograjska občinska uprava še vedno zahteva takse na sportne prireditve, ki so jih prej plačevali klubi v znesku 5% državnih taks. Čeprav je vlada uvidevno ukinita ubiranje teh dajatev, mestna občinska uprava še vedno zahteva takse ter grozi s prisilno prodajo. — Beograjski klubi javno apelirajo na predsednika občine, da naj se ta praksa ukine.

s Svetovno prvenstvo v dviganju uteži se bo vršilo od 21. do 23. t. m. na Dunaju. Doslej je prijavljenih 45 atletov, ki pripadajo 12 narodnostim.

s Donald Budge profesionalec. Ameriško časopisje poroča, da bo najboljši teniški igralec na svetu Donald Budge še tekom oktobra podpisal pogodbo, da postane profesionalec. Takoj nato se bo baje podal na turnejo po USA, kjer bo nastopal skupno z Vinesom, Peryjem in Nisleinom.

s Norveška nogometna reprezentanca bo letos odigrala še tri tekme, in sicer jutri v Stockholmu proti Švedom, 23. X. v Varšavi proti Poljakom in 9. XI. v Newrastlen proti Angležem. Posebno za srečanje z Anglijo se Norvežani prav vestno pripravljajo.

s Senzacija okoli Dore Ratjen. Po lahkotletskem meetingu za prvenstvo Evrope so listi zabeležili vest, da je Nemka Dora Ratjenova postavila nov ženski svetovni rekord s skokom 170 cm v višino. Strokovnjaki so takoj dvomili v točnost cele zadeve, ker mnogi moški ne dosežejo te višine. Po dolgem oklevanju in ko je bil omenjen slični slučaj češkoslovaške atletinje Kaubkove, so jo končno dali zdraviliško preiskati. Zdravniški pregled je podal senzacionalen rezultat, da je Dora Ratjenova moški. Sedaj je Nemška lahkotletka zveza anulirala vse ženske rekorde, ki jih je postavila Dora Ratjenova.

Filatelija

PONAREJEVALEC ZNAMK NA VELIKO

V Parizu so aretirali nekega Gezo Targana, v čigar stanovanju so našli velike množine ponarejenih znamk in mnogo ponarejevalnih priprav. Ponarejevalec je dal natisniti okoli 3 milijone znamk Epirus 1914, ki pa so bile že v tiskarni zaplenjene. Pripravljal se je tudi, da ponaredi pretiske Britanskega Maroka na jubilejnih znamkah iz l. 1935., nadalje znamke Nove Fundlandije, Kanade, Albanije in nekaterih drugih držav. Policija domneva, da bodo s to aretacijo prišle na dan še druge stvari, kajti zdi se, da bodo glavni krivci šele odkriti. Aretacijo ponarejevalca so omogočili nekateri odlični pariški zbiratelji poštinih znamk.

i. Grönlandija dobi lastne znamke. Iz Kopenhagena poročajo, da bo 1. decembra t. l. dobila Grönlandija prvič v svoji zgodovini lastne znamke. Doslej so odposiljali z Grönlandije pisma z danskimi znamkami. Nove znamke bodo izdali v sedmih vrednostih: po 1, 5, 7, 10 in 30 örov ter po 1 krono. Prvih pet znamk bo nosilo podobo danskega kralja, ostale pa bodo predstavljale severnega medveda kot simbol arktičnega otoka.

f. Bolgarija pripravlja za 50-letnico zgraditve železnice posebno spominsko serijo znamk po 1, 2 in 7 levov.

f. Grčija izda ta mesec serijo znamk v spomin na priključitev otoka Kria in Jonskega otočja h Grčiji. Serija bo izdana v vrednostih 25, 50 in 80 lepta in 1, 2, 8, 16, 25 in 50 drahem.

f. Združene države izdajo 22. t. m. nadaljnjo znamko 13 centov, zelena, in 29. t. m. za 2 dolarja s portretom predsednika Hardinga.

Šah

ZANIMIVA PARTIJA SKANDINAVSKEGA PRVAKA.

Kot smo že poročali, si je na nedavnem večjem turnirju v Orebru na Švedskem priboril naslov skandinavskega prvaka znani velemejster Stahlberg. S svojim sorojakom Sundbergom je ob tej priliki odigral naslednjo živahno in tudi teoretično pomembno partijo:

Damski gambit.

Beli: Stahlberg Črni: Sundberg
1. d2—d4, d7—d5; 2. c2—c4, e7—e6;
3. Sb1—e3, Sg8—f6; Lc1—g5, Lf8—e7;
5. Sg1—c6; 8. Lf1—d3, d5xc4; 9. Ld3xc4, Sf6—d5; 10. Lg5xe7, Dd8xe7; 11. 0—0, Sd5xc3; 12. Te1xc3 e6—e5; 14. De2, L3e5xd4; 14. e3xd4, Sd7—b6; 15. Tf1—e1, De7—16; 16. Dd1—e2, Sc8—15; 17. De2—e7, Sb6—d7; 18. Sf3—h4; 18. Lf5—e6; 19. Te1xe6!, 17xc6; 20. De7xe6+; 21. Sh4—f5! in črni preda.

š. V prvem kolu Šahovskega prvenstva UJNZB. so bili rezultati naslednji: Šket je premagal Geigerja, Ante Lukeš seniorja, Skala Vodouška Piče Reinsbergerja, Marvin Lukež juniorja, Rupan in Mišura sta remizirala. Partija Kuster: Karlo je bila prekinjena. Naslednje kolo se igra v torek.

š. Velik damski šahovski turnir organizira Amaterski šahovski klub v Zagrebu. Po napovedih bo turnir prav dobro zaseden.

š. Match Flohr—Keres. Češkoslovaški prvak Flohr se je te dni sporazumel s Pavlom Keresom, da še pred novembrom odigrata match. Ta mach dveh najmlajših predstavnikov velemejstrske garde bo vsekakor zelo zanimiv in napet ter vlada zanj v šahovskih krogih največje pričakovanje. Po končanem matchu pa oba velemejstra odpotujeta na Holandsko, kjer bo priredila v novembru nizozemska radio družba »Avro« velik mednarodni turnir.

Kultura

Zagrebsko kulturno pismo

Zagrebska opera je pričela sezono s pretežno slovanskim repertoarjem. Posebno lep uspeh je dosegel Borodinov »Knez Igor«, v katerem je pel naslovno vlogo mladi bariton Rudolf Župan. V težkih dneh, ki jih je preživljala in jih še preživlja bratska Češkoslovaška, smo naenkrat zapazili na programu znano češko opero »Prodano nevesto«. Razumeli smo ta tihi protest, saj naslov opere tako lepo označuje usodo naroda, kateremu smo toliko dolžni za našo lastno osvoboditev.

Znani akademski slikar Mušič Zvonimir razstavlja v Ulrichovem salonu svoja novejša dela. Opaža se še vedno jak vpliv pariške šole. Mestoma bi želeli nekoliko več svežosti. Vendar se slike, tako »Vrbe«, »Jz Slovenije« in »Smarnice«, dvigajo nad povprečnost.

Boj med dvema »umetniškima paviljonoma« se je pričel. Prvo skupino vodita Babić in Auguštinčić, drugo Meštrovič. Za enkrat imata obe skupini uspeh. Stari umetniški paviljon so čez noč obdali visoki zidarski odri — in toliko zaželeno reparatura se je pričela. V Meštrovičevem paviljonu pa bo 6. decembra — ob priliki otvoritve — razstava pod na-

slovom »Pol stoletja hrvaškega slikarstva«. Povabljeni so na to razstavo tudi mnogi živeči umetniki. Kakor poročajo, se jih je doslej prijaviło že nad 93!

Matica Hrvatska je priredila kot uvod v proslavo svoje stoletnice dneve hrvaške knjige. Uspeh je po najnovejših poročilih zadovoljiv. Namen prireditve je bil čim večja popularizacija in prodaja domače knjige. Ob tej priliki bi opozoril naše kulturne delavce, da bi bilo dobro, ako bi se razstava slovenske knjige, ki v teh dneh vzbujala toliko občudovanja v Ljubljani, prenese v Zagreb. V Zagrebu je prava redkost najti v izložbah našo knjigo. Krivi smo sami, ker smo se nekam preveč zaklenili vase. Potrebno bi bilo najte samo ustrezajočega pokrovitelja (n. pr. rektorja vseučilišča), pa uspeh ne bi izostal, vsaj v informativnem pogledu ne.

V starem umetniškem paviljonu so se združili fotografi res vsega sveta. Razstavlja namreč nič manj kot 35 držav! Kakor slikarji zviška in ironično gledajo na vse to »klipsanje«, vendar fotografiji junaska branijo svoj stališče.

Po popolni prenovitvi slavne stare Markove cerkve, ki sta ja izvedla Me-

štrović in Kljaković (popravilo je stalo več milijonov dinarjev), so pričeli popravljati in obnavljati tudi zagrebsko katedralo. Ker smo pa že pri arhitekturi, omenimo še dvoje novih šolskih poslopj na Savski cesti. Prvo je krasna zgradba nove gimnazije, ki so jo zgradile šolske sestre, drugo pa reprezentančna stavba obrtne nadaljevalne šole, ki jo gradi mestna občina. Ako k temu dodamo graditev veterinarske fakultete in ogromne palače tehnične fakultete, dalje veliko novo gimnazijsko palačo na Peščenici ter šele projektirana šolska poslopja, potem vidimo, da se šolskim problemom v Zagrebu posveča res velika pozornost. O monumentalni palači trgovske šole, ki so jo dogradili prejšnji mesec (vsak razred ima mikrofon in megafon; vsi mikrofoni v razredih so zvezani z ravnateljevo pisarno, tako da ravnatelj prisluškuje lahko, kadar hoče, a po megafonu daje ukaze naenkrat vsej šoli), pa ste sigurno že čitali.

Naša slavna sopranistka Zinka Kunčeva se poslavlja od Zagreba. Pred odhodom na Metropolitansko opero v Newyorku (največja opera na svetu), kjer deluje že delj časa, prireja s svojim bračom Božidarom Kunčem, pianistom in ravnateljem, velik glasovilni koncert. V Newyorku poje pod taktir-

ko samega Toscaninija takoj v začetku sezone težavno partituro iz Bellinijeva »Norme«.

Pokroviteljstvo nad proslavo 25-letnice umetniškega dela ge. Ančice Mitrović je — kakor ste že poročali — prevzela žena zagrebskega župana ga. Anča Pečičičeva. Dobro bi bilo, da se tudi Maribor spomni naše velike umetnice (morda z gostovanjem?), saj je delovala v »boljših časih« tudi na mariborskem odru. Kolikokrat smo že bili težko razočarani, ko so veliki hrvaški umetniki slavili svoje jubileje. Dvigne se zavest, čitajo čestitke, brzjavijo iz vseh krajev, celo iz Skoplja in Bitolja... le Slovenija molči. Ne bodimo taki; saj nam bo to le koristilo.

Danilo Viher.

k. Tožba kastiljske matere. Letošnja italijanska nagrada za pesem v višini 5000 lir, je dobil na tekmovanju v Bagnu di Lucca, katerega se je udeležilo s svojimi deli nad 1000 pesnikov. Giuseppe Valentini za pesem »Tožba kastiljske matere«, ki je po svoji snovi zajeta iz španske državljanske vojne.

k. Dr. Branko Gavella, ki je zrežiral pred leti pri nas Krležine »Gospoda Glembajeva«, pripravlja sedaj v Sofiji »Zimsko pravljico«, katere premiera bo 23. novembra.

Gospodarstvo**Perutninarska razstava in sadni sejem v Mariboru**

Štajerska kokoš je zaradi svojih dobrih lastnosti znana preko mej naše ožje domovine. Na državnem perutninarskem kongresu v Beogradu so gospodarski krogi sklenili pospeševati rejstvo štajerske v sedmih banovinah in ministrstvo za trgovino je ta sklep odobrilo. Tudi inozemstvo je dalo priznanje naši odlični kokoši; tako je zaporedoma na svetovnih razstavah in kongresih bila štajerska ponovno odlikovana. (V Londonu leta 1930., v Rimu leta 1933. in Leipzigu 1936.) Tudi na državnem razstavi v Beogradu lanskega decembra je bila štajerska kokoš odlično zastopana.

Da bi končno tudi lastna domovina dala priznanje in pokazala svetu štajersko kokoš, bo ob priliki 25-letnice I. rejskega kongresa kralj. banska uprava dravske banovine priredila v Mariboru od 22. do 25. oktobra 1938. I. ban. razstavo in II. kongres za rejo štajerske kokoši. Za razstavo vlada veliko zanimanje v vseh delih države. Ministrstvo

za kmetijstvo in posamezne banske uprave so poslale številne prijave za nakup plemenskega blaga. Zanima se tudi inozemstvo, predvsem Nemčija. Na razstavi sodelujejo vsa rejska središča dravske banovine, vse banovinske kmetijske in gospodinske šole, organizacije rejcev malih živali, številni krožki za rejo perutnine ter ostali napredni rejci štajerske kokoši iz vseh srezov dravske banovine. Skupno razstavljajo v 250 kletkah okoli 1000 kljunov perutnine, pred vsem rjavo-jerebičaste štajerke, štajerskih kumpnov, nekaj bo tudi bele štajerke, par kletk rac, gosi in puranov. Poleg razstave živali bodo razstavili tudi trgovci s perutnino in perutninarskimi pripomočki. Najzanimivejši bo poučni oddelek, kjer bodo pred vsem zastopani moderni pripomočki smotrne reje perutnine. Istočasno bo v Mariboru tudi vzorčni sejem, katerega prirejajo štajerske podružnice sadjarskega in vrtnarskega društva.

Prodaja grozdia in starokopitnost

Letos je trta prav dobro obrodila skoraj po vseh naših vinorodnih krajih. Vinogradniki črpajo iz prodaje vina glavni dohodek, ki krije vse potrebe naših kmetij. Tega obilnega pridelka moramo biti veseli vsi, saj obilno zaleže v našem narodnem gospodarstvu in vsi vinorodni kraji s trto živijo ali pa životarijo.

Ko je nastopil v zadnjih letih pri vinski kupčiji zastoj in ko so cene občutno padle, so ostale velike množine vina neprodane po kletah. Za zadolžene vinogradnike je bil to še posebej težak udarec, ker so rabili denar in so bili primorani prodajati za vsako ceno.

V zadnjem času je zelo porastla potrebnost grozdia in pametni vinogradniki so se oprijeli te prodaje. Dobili so takoj denar in prištedili so na delu in nadaljnjih stroških. S tem se je zmanjšala množina vina, da ni prevelikega presežka v proizvodnji, grozdie pa služi tisočim in tisočim kot zdrava in naravna hrana. Poraba se bo verjetno iz leta v leto stopnjevala, kar je popolnoma prav.

V nekaterih krajih pa so vinogradniki še ozkosrčni in starokopitni. Kljub temu, da imajo kupce za grozdie, torej priliko za vnovčenje, ga nočejo prodati. To je skoraj nerazumljivo, vendar dokaz, da niso dorasli novim prilikam in razmeram. Držijo se starih navad in običajev. Denar rabijo, tega ni treba dokazovati. Kljub temu pa še bolj uvažujejo, kot smo rekli, stare navde, v svojo lastno škodo.

Vsak hoče pač v sosedstvu predstavljati s tem, koliko »brent« je nabral ozir. n. trgat, koliko polovnjakov ga je naprešal ali stisnil in nazadnje, koliko polovnjakov ga je prodal. Te številke in kar je s tem v zvezi, zlasti veljava, ga držijo nazaj, da se ne more odločiti za prodajo grozdia in se rajši odpove denarju, pa čeprav ga nujno rabi. To je v resnici starokopitnost, ki nekatere naše slovenske kmete mnogo stane. Lažje se odreče lepim dohodkom kakor pa namišljeni veljavi in raznim okolnostim v svoji okolici. Slične napake so v veliko oviro napredku slovenskega kmeta in naše vasi.

Priporočamo, da bi za prihodnje leto naše kmetiške organizacije, zlasti pa Kmetijska družba in kmetijski referenti, pravočasno priredili v prizadetih krajih temu primerna predavanja, da bi se ljudem raztolmačilo njihovo napačno ravnanje in zadržanje in se jim prikazalo, kako naj postopajo v bodoče za svoje lastne koristi.

209 milijonov za ceste

Gradbeni minister Stošovič je te dni napovedal nova javna dela v državi. Izjavil je, da se bosta dve milijardi Din, ki sta namenjeni za naše ceste, razdelili po načelu enakopravnosti med vse banovine. Slovenija dobi za cestna dela 209 milijonov dinarjev. V okviru te vsote so nekatera cestna dela v dravski banovini

že razpisana (Jepeca - Labore - Kranj - Naklo; Maribor - Pesnica). Razpisana pa bodo v okviru triletnega programa še dela na cestni Jepeca - Naklo - Jesenice (30 milijonov) Maribor - St. Ilj (4 milj.), Maribor - Slov. Bistrica (30 milj.), Celje - Zalec in Celje - Višnja vas (30 milj.), Ljubljana - Domžale (25 milj.), Ljubljana - Planina - italijanska meja (10 milj.) Za melioracijska dela in regulacije rek dobi Slovenija od skupnega zneska 464.262.000 dinarjev 51.050.000 dinarjev.

Nemčija uvedla 51 urni delovnik

Maršal Göring je sedaj prvotni odlok o 51 urnem delovniku v industriji razširil sploh na vse delovne panoge. Tako bo sedaj znašal v Nemčiji dnevni delavnik 8 in pol ure. Podjetja bodo sedaj delala v največjem obsegu, proizvodnja pa bo znatno poskočila. Posebno pozornost vzbujajo zlasti okolnosti, da oboroževalna industrija še naprej dela v nezmanjšanem obsegu, kljub temu, da so se v Monakovem duhovni nekako pomirili. Započeta pa so tudi velika javna dela, ki morajo biti dovršena še pred zimo.

Pobegli kapital se vrača

V zadnjih dveh mesecih je iz Evrope prešlo v Ameriko preko 900 milijonov dolarjev kapitala, tako da je za Ameriko bilo vprašanje, kako ta kapital uporabiti. Problem pa se je med tem že sam rešil, ker se evropski kapital vrača. Amerika je zaradi tega v skrbeh in se boji, da bo to imelo za ameriške finance nezaželene posledice. Računajo, da bo prišlo še nekaj ameriškega kapitala v Evropo.

Amerika brani svoje poljedelstvo

Ker je letos povsod izredno dobra žetev, obstaja bojazen, da bodo cene pridelkom padle. V Ameriki so dohodki poljedelskih proizvodov padli letos že za eno milijardo dolarjev. Zato so napravili subvencionalni načrt za izvoz pšenice v višini 100 milijonov bušlov. Država bo omogočila visoke kredite za odkup letošnjih pridelkov pšenice, bombaža, koruze itd.

Naša zunanja trgovina je aktivna

Podatki iz preteklega meseca kažejo, da je naša zunanja trgovina za 54,7 milijonov dinarjev aktivna. V prejšnjih sedmih mesecih so pasiva znašala 378,4 milijonov dinarjev, v septembru pa se je ta znižala za omenjeno aktivno. Celotni izvoz v avgustu je znašal 461,8 milijonov dinarjev, uvoz pa 409,1 milijonov dinarjev. Dočim se je izvoz zmanjšal za 23,85%, se je uvoz zmanjšal samo za 8,79%. V osmih mesecih smo izvozili za

3 milijarde 132,2 milijonov dinarjev, avo-zili pa za 3 milijarde 445,9 milijonov dinarjev.

g. Sejmi 10. oktobra: Središče. Vuze-nica, Rajhenburg, St. Vid pri Stični.

g. Trgatev v Slavoniji se je že pričela. Vinogradi so bogato obrodili. Kakovost grozdia je zelo dobra.

g. Grozdie po 1.50 do 2 din prodajajo v timoškem okraju. Letina je odlična, sladkorja mnogo.

g. Razstava grozdia v Nišu. V Nišu bo v dneh 15. 16. in 17. t. m. velika razstava grozdia in njegovih proizvodov. Za obiskovalce je dovoljena polovična vozna na državnih železnicah.

g. Novo industrijo železnih izdelkov bo v Knjaževcu pri Beogradu zgradil celjski industrialcalec A. Westen. Investicije bodo znašale okoli 20 milijonov din.

g. Zaradi zadnje svetovne krize je nastal zastoj tudi v litijski predilnici. Izostalo je namreč več desetih vagonov bombaža, ki bi bil moral priti iz Amerike v Trst. Ravnateljstvo je ukinilo samo dva šilta tedensko, da bi tako vendarle nudilo delavstvu potreben zaslužek.

g. Mednarodni rečni promet na Donavi med Regensburgom in Beždanom je zopet vpostavljen. Promet se zelo živahno razvija.

g. Odlog plačil je kmetijsko ministrstvo dovolilo posojilnici na Ptujski gori in posojilnici v Framu.

g. Bombaž za srebro. Amerika ima preko 13 milijonov bombaža za izvoz. Zanimivo pa je, da bo bombaž zamenjala za srebro in bo na ta način dobila okoli 670 milijonov uncev srebra.

g. Modernizacija živinozdravilstva. Iz vrst naših živinorejcev je izšla želja, da bi se živinozdravilstvo čim boljše uredilo. Urediti je treba proizvodnjo in prodajo cepiva za živino. O vsem tem bodo razpravljali na konferenci v Beogradu.

g. Novosadski hmelj. Obiranje hmelja je v Novem Sadu že v razmahu. Cene so nestalne, kar je delo spekulantov, ki izrabljajo sedajni mednarodni položaj. Doslej so prodali 100 kg hmelja za 350 dinarjev.

Borzna poročila

DEVIZE. Ljubljana. Amsterdam 2379.16—2393.76, Berlin 1750.02—1763.90, Bruselj 738.95—744.01, Curih 996.45—1003.52, London 209.60—211.66, New York 4336.01—4372.32, Pariz 116.97—118.41, Trst 229.19—232.27.

EFEKTI. Zagreb. Državni papirji: vojna škoda 469—470, 4% agrarji 61 bl., 4% sev. agrarji 60.50, 6% begl. obv. 91.50 bl., 6% dalm. agrarji 89.50—90, 7% stab. pos. 97—98.50, 7% inv., pos. 99 bl., 7% Blair 92—92.50, 8% Blair 96.25—99.50, Delnice: Nar. banka 7350 d., PAB 223—225, Trbovlje 190—200, Isis 25 d., Dubrovačka pl. 350 d., Jadranska 350 d.

KRALJICA MARIJA ROMUNSKA:**Žgadba mojega življenja**

Tenoristi so bili navadno debeli. S svojo zunanjsčino nas niso mogli očarati in so le pomanjkljivo ustrezali junaškim postavam opernih junakov. Zlasti pa pevec Lohengrina nikakor ni bil tak, kakor smo si ga me zamišljale in nas je zato hudo razočaral.

Velik dogodek je bilo tedaj za nas neko gostovanje kmečkih igralcev od Chimseea. Igrali so gornjebavarske igre v svojem narečju s petjem in plesom. Pokazali so nenavadno igralsko sposobnost in so igrali kmečke junake z resničnim in globokim čustvovanjem.

Gledališče je vplivalo na nas v resnici vzgojno in izobraževalno. Med mnogimi klasičnimi igrami, ki smo jih videli, so nam ugajala zlasti dela »Devica Orleanska«, »Razbojniki«, dalje Goethejev »Egmont«, in ko smo bili že malo bolj dorasli, čudovita drama »Torquato Tasso«.

Nam najljubše opere so bile »Carmen«, »Leteči Holandec« in »Tannhäuser«. Gledali in poslušali pa smo prav tako radi tudi »Afričanko«, ker je igral eno glavnih vlog naš ljubljenec Bittner. Igral je sužnja, ki ljubi glavno junakinjo, katera pa daruje svoje srce drugemu. V zadnjem dejanju mora interesantna dama seveda umreti, in nesrečni suženj tudi. Na koburškem odru je stalo v ta namen ogromno drevo, s katerega je padalo strupeno rdeče cvetje, ki je s svojim vonjem usmrtilo nesrečno ljubeča junaka. Nenaravno se nam je seveda zdelo, da je potrebovala šibka in izmučena junakinja za zadnji zdihljaj dosti več časa kakor njen močni suženj in naš ljubljenec; inscenacija, ki te napake ni bila kriva — kajti dama je morala še med umiranjem peti dolg in pomemben spev — je pa bila po naši sodbi izvrstna.

44 Cvetje je padalo na tla presenetljivo naravno, med tem ko je suženj, stiskajoč svoj obraz k nogam svoje ljubljene, na zelo dramatičen način zdihnil svojo neuslišno dušo. Oči so nam zalile solze.

Prav tako realistično kakor padanje cvetja, je vprizorila režija tudi veličastni, v operi opisani brodoim. Koburški gledališki slikar g. Brückner je bil prvovrsten umetnik. Njemu je bila izkazana tudi čast, da je naslikal scene za prvo vprizoritev »Parsifala« v Bayreuthu. Koburg je cenil zlasti njegovo inscenacijo klasičnih dram in oper, dočim z modernimi deli ni imel toliko sreče. Sicer pa so trpela moderna dela tudi zaradi drugih vzrokov in ne nazadnje zato, ker so bile igralke prerevne, da bi si bile mogle nabaviti dragocene toa-lete, kakor v večjih nemških gledališčih.

Ko smo se poročile, je bila naša navada, da smo podarjale revnim igralkam, ki so igrale vloge elegantnih dam, obleke iz svojih garderob.

Eden mojih najlepših spominov iz tistega časa je izlet v Oberammergau, kjer so si ogledale pasionske igre. Ob tej priliki se je pokazal dr. X. s svoje najboljše strani.

Na svetu so ljudje, ki se počutijo dobro samo v vlogah, ko druge poučujejo, ki pa izgube potrpljenje in zanimanje, ako sami potrebujejo pouka in obrazložitve. Med tem ko so kot učitelji simpatični in ustrezljivi, postanejo hudobni in ironični, čim trčijo ob koga, ki jih po svojem znanju nadkriljuje; dočim slabše, čeprav na svoj način ščitijo, jim vzbujajo enaki ali višji od njih samo jezo in nenaklonjenost; njihove trditve pobijajo in njihove uspehe persifilirajo. Biti morajo nad drugimi, sicer izgubi njihovo življenje vsako vrednost in vsak smisel. K temu tipu ljudi je spadal tudi dr. X.

Ako se ni nihče upiral njegovi volji in ni križal njegove življenske poti noben višje naobražen človek, ako je bil on sam prvi voditelj, ga je bilo kar težko

spoznati. Tedaj se je odkril v njem »fond de poesie«, kakor pri večini Nemcev. Odkriva se pri tem velikem narodu zlasti v njegovi nežni ljubezni do okrasujočih atributov življenja: do božičnega drevesa ali Andersenovih pravljic, do izleta čez zelene travnike ali do romantičnega kulta preteklosti. Celo dr. X. je imel toplo srce, vendar je bilo mogoče spoznati njegovo dobro stran samo tam, kjer ni mogel nikogar tiranizirati. Na našem izletu v bavarske gore k igralcem pasionskih iger se je iznebil dr. X. vseh napadalnih misli in je postal prijeten vodnik.

Vsakih deset let vprizorjane pasionske igre pomenijo za Oberammergau največji dogodek v življenju tega patriarhalnega kraja. Njegovim prebivalcem se zde te igre neka posebna, od neba jim naročena sveta misija, nasproti kateri se morajo vedno ponasati tako, da so jo vredni. Igralci se vžive v desetih letih, ki potечеjo med dvema predstavama, popolnoma v bistvo vlog, ki jih igrajo. Zato ima vsak tudi v vsakdanjem življenju vse značilne lastnosti in gibe osebe, ki jo mora predstavljati. Njihova umetnost ne dovoljuje maskiranja, kakor tudi ne lasulj ali šminke. Že tri stoletja terja od svojih služabnikov neme zahteve, da hranijo visoko igro s svojim lastnim življenjem, dokler se legenda in resničnost popolnoma ne vzrasteta druga v drugo in svojih vlog ne igrajo, ampak jih v polnem pomenu besede živijo. Lahko bi trdili, da žive v Oberammergau-u še dandanes idealen postav svetih evangelistov. Tam živi še kakor navadni smrtniki dvanajst apostolov, sveti Janez, sveti Peter, blažena Devica Marija in vse tiste osebnosti Kristusovega trpljenja, katere mi samo duhovno doživljamo in občutimo, pred vsem le v sveti besedi, a prav tako tudi v svet obsegajočih akordih Johanna Sebastiana Bacha ter osrečujočih umetninah velikih slikarjev, toda nikoli ne telesno.

Ženski kotiček**Čas je zlato — zlasti v gospodinjstvu**

Letošnja razstava raznih gospodinj-skih potrebščin v Parizu je žela veli-kanski uspeh. Nepregledna množica žen-skih, kakor tudi moških obiskovalcev se je trla pred izstavljenimi predmeti. To je popolnoma razumljivo, kajti pre-mnogo je danes meščanskih žena, ki se pečajo poleg gospodinjstva tudi s kakr-šno koli službo, tako da ostane za gospo-dinjstvo le malo časa! Baš tem ženam so torej vzbudili razstavljeni predmeti naj-več pozornosti, kajti izdelani so tako, da z njimi v čim krajšem času izvršimo razne kuhinjske opravke.

Predmet največjega zanimanja so bile priprave za čiščenje sadja in zelenjave, hitro izgotavljanje jedi in vzdrževanje snage v hiši. Vse te priprave so bile na razstavi v neprestanem obratu, da so se

obiskovalke lahko same prepričale o njih vrednosti. Vkuhanje sadja in zelenjave, ki zahteva od gospodinje mnogo časa in truda, se izvrši s pomočjo raznih razstavljenih priprav v par mi-nutah brez posebnega truda. Kar na veliko so kupovale gospodinje te priprave, da tudi sebi napravijo gospodinjstvo udobnejše. Res je, da je doma potem marsikatera gospodinja razočarana, ker z omenjenim aparatom ne doseže nika-kega uspeha. S tem pa ni rečeno, da je priprava zanič, temveč le roka je ne-spretna, kar se pa s parkratno vajo iz-boljša.

Sličnih priprav je na stotine. S pomo-čjo njih se delovni čas manjša, efekt de-la pa večja, ženi pa ni treba zanemarjati niti službe, niti gospodinjstva.

Povsod varčevanje ni umestno

Vsakdo se bo takoj vprašal, v katerem slučaju neki dandanes varčevanje ni po-trebno. Slučajno mislimo tukaj na jako malenkostno stvar, to je papirnati prti-ček. Papirnati prtički so jako praktična reč pri serviranju sadja, a res samo pri serviranju sadja.

Naše najmlajše gospodije so postale malo preveč praktične in varčne ter so se navadile dajati papirnate prtičke ob vsaki priliki na mizo. Če pride slučajen gost in mu damo papirnat prtiček, izgle-da to jako neokusno. To izgleda prav ta-ko, kakor bi mu rekli: »Za ta kratek čas kar boš pri nas, se vendar ne izplača mazati platnena prtička.« V lokalni, kjer kar stoji uporabimo kakšno jed je še na mestu papirnati prtiček, v katerega potem obrišemo prste in ga zavržemo. Nikakor pa ne v domači hiši. Doma, kjer

hočemo sesti k mizi in si prtiček lepo pogr-niti na kolena, moramo imeti pralne platnene prtičke, ki ne puščajo vlaken na obleki, se ne umažejo preveč hitro in se dajo lepo prati. Samo tak prtič je pri-jeten in kaže, da gospoduje v hiši skrbna gospodinja.

Dobra gospodinja mora seveda imeti doma tudi papirnate prtičke, da sadje ne zamaže lepega namiznega perila, toda ni-koli naj jih ne daje h kašni drugi jedi raz-en k sadju. To bi naj veljalo tudi za go-stilne. Če dobi gost čeden, opran in lepo zlikan prtič ima o vsem podjetju mnogo boljše mnenje, kakor če mu položijo h krožniku kos papirja. — Morda poreče-te, da so to malenkosti. Seveda so, toda življenje je sestavljeno iz samih malen-kosti, po katerih vas sodijo ljudje.

Nekaj starih, a vedno novih zapovedi

1. Od denarja za obleko porabi dve tretjini za perilo, a eno tretjino za vrh-njo obleko.

2. Bolje je biti sedem dni v tednu eno-stavno, a lepo oblečena, nego igrati v nedeljo damo, čez teden pa hoditi okoli neredna, umazana in površna.

3. Če te zagrabi želja po novi obleki, poglej poprej domačo zalogo vsakdanjih potrebščin in želočke svojih otrok.

4. Manjša sramota na obleki ženske je 10 krp kakor eden madež.

5. Ne pokoravaj se slepo modi, niti je ne preziraj.

6. Moda se ustvarja za splošnost, a razumna žena jo bo znala prilagoditi svojim postavi, letom in temperamentu.

7. Končno ni tako važno, kakšno oble-ko nosimo, nego kako jo nosimo.

Mnenje pariških lepotic o negi telesa

Uredništvo nekega pariškega lista je prosilo najslavitejšo francoske lepotic, da izjavijo, kako se negujejo in s čim čuvajo svojo lepoto. Odgovorile so mno-ge. Vse se strinjajo v tem, da je za le-poto potrebna higijena, a da je prav ta-ko važna tudi dieta. Uživanje mesa škoduje lepoti. Kar se pa tiče uživanja al-kohola in kajenja, se niso mogle zedini-ti. Nekateri odločno trde, da je oboje zelo kvarno za lepoto, dočim trde neka-tere, da je uživanje alkohola v zmernih količinah celo zelo koristno. So med nji-mi tudi take lepotic, ki se ne boje ne alkohola, ne cigaret.

Zanimiv je odgovor ene izmed njih, ki pravi, da vsa kozmetika ne zaleže nič, če je žena ne zna pravilno uporab-ljati. Ona trdi, da je lahko vsaka ženska

lepa, ako spozna svoj lasten tip in one možnosti, potom katerih se lahko znat-no približa idealu lepote. Šele kadar se-be do dobra spozna, lahko v svojo ko-rist uporablja izobilje sredstev, ki jih nu-di kozmetika.

Praktični nasveti

O čuvanju svilenih nogavic. Svilene nogavice so dvakrat lepše, če se z nji-mi lepo in pravilno postopa. Takoj nove nogavice je treba ob zgornjem robu, med svilo in robom dva do trikrat ob-šiti, da se ne spuščajo zanke. Dobro je nogavice takoj oprati v topli vodi, ker po-tanejo zanke s tem bolj elastične. Pranje svilenih nogavic je sploh zelo važno. Prati jih je treba v mlačni vodi, v kateri je raztopljeno milo, a izpirati v mlačni vodi, kateri dodamo malo kisa, ki daje nogavicam sijaj in jakost. Nikoli ne smejo nogavice dolgo ležati v vodi. O-prane je treba obrniti, jih nekoliko iz-tegniti in posušiti, obešene za stopala. Vsako najmanjšo luknjico je treba takoj zašiti, vsekakor pred pranjem.

Jajčni rumenjaki ohraniš več dni svež. Če ga previdno spustiš v posodo s hlad-no vodo. Nikakor pa ne smeš vode naliti na rumenjaki.

Jajčni beljak dobro shraniš na ta na-čin, da ga razliješ na širok, plitev krož-nik in pustiš, da se posuši. Tanke bele luske shrani, da ne pride do njih prah. Pred uporabo jih namoči v malo vode.

Kuhinja

Paprikaš iz govejega ali telečjega je-zika. Jezik daj v vročo vodo, nato mu olupi zgornjo kožico. Olupljen jezik o-peri v hladni vodi in ga zreži na košč-ke, manjše kakor za guljaž. V posodi sprži na dveh žlicah masti glavico drobno zrezane čebule in 3-4 gobice. Čebulo polij z žlico belega vina, ker po-tem se ne prismoči. Nato dodaj noževu konico paprike in narezani jezik, pokrij ter duši. Ko je jezik mehek dodaj 4 žli-ce sveže smetane, pusti, da še enkrat prevre in serviraj. Jed garniraj s krom-pirjem.

Čajno pecivo. 50 dkg moke, 25 dkg surovega masla, 20 dkg sladkorja, 15 dkg zmelteh orehov zamesimo z malo ruma. Testo tanko razvaljamo in izre-žemo s poljubnimi oblikami ter speče-mo. Ko so pogačice pečene, jih po vrhu pomažemo z marmelado, postavimo eno na drugo in posipamo z vanilnim slad-korjem.

Krompir v naši kuhinji

Da pa ne bo priprava jedil iz krompir-ja preveč enostranska, prinašamo navo-dila za najrazličnejše načine. (Kjer ni po-sebej označeno, je mišljen kuhan in do-bro pretlačen krompir.)

1. **Pečeni krompirjevi rezanci:** 21 dkg moke, 15 dkg surovega masla dobro vde-laj, prideni 21 dkg hladnega (kuhanega in pretlačenega) krompirja, 2 rumenjaka in sol. Testo pusti malo počivati, nato razvaljaj, reži široke rezance, jih nalagaj v namaščeno posodo, vmes pa polivaj z raztepenim jajcem in naribanim parme-zanom. Daj v pečico in speci.

2. **Krompirjeve rezine:** 1/2 kg masla, 15 dkg sladkorja, 2 jajci, 1/4 kg krompirja, 1/2 kg moke in 1/2 pecilnega praška, zme-si. Ko imaš dobro vdelano, razvleci in daj v celem v pomaščeno posodo in speci. Pečeno pomaži z mezgo, posladkaj in razreži na primerne rezine.

3. **Krompirjevo pecivo z mandeljni:** 1/4 kg krompirja, 4 rumenjake, 10 dkg mandl-nov mešaj 1/2 ure, prideni sneg 4 belja-kov in eno žličko drobtin. V okrogli po-sodi speci, pečeno namaži z mezgo in posipaj s sladkorjem.

4. **Krompirjev paprikaš.** Veliko čebule praži na masti, da lepo zarumeni, dodaj sladke paprike in na kroge zrezan krom-pir, osoli in dobro duši. Lahko po malem tudi prilivaš malo vode. Ko je krom-pir mehak, zaliješ s smetano, v kateri si raztepla žličko moke.

Križanka št. 2

	1	2	3	4	5	6	7	8
I								
II								
III								
IV								
V								
VI								
VII								
VIII								
IX								
X								
XI								

Besede pomenijo: Vodoravno: I. zvezda; II. samostanski predstojnik; staro dalmatinsko mesto; III. prvina; zaimek; IV. ploščinska mera; utežna mera; V. poganjek; pika; črka; VI. aka-demski naslov; ujeta; VII. afriško pogorje; znan šahist (†); VIII. španski spolnik; svetopisemska gora; IX. Nova-čanova drama; X. žensko ime; oče; XI. preteklo leto; glas.

Navpično: 1. del obleke; severno mesto; 2. grška pokrajina; žensko ime; 3. del obleke; grški otok; koristna rast-lina; 4. grška pokrajina; zaimek; 5. to-plotna enota; 6. veznik; žensko ime; 7. svalčica; kemičen znak; 8. pokrajina v Aziji. (Rešitev prinesemo v ponedeljek.)

Darujte za azilni sklad PTLI

Kranjec Miško:

Beg na svetu

(Sodobna legenda.)

Bilo je izdano, da se morajo vse se-mitske družine, sploh vsi ljudje, ki ne morejo dokazati svoje čiste arijske kr-vi vsaj do tretjega rodu nazaj, izgnati iz Velike države. In ker je Sveta družina tačas prebivala v Veliki državi, so tudi njo odpemili do meje, kjer jo je pre-vzel naš policijski komisar.

Jožef in Marija sta že bila vajena dol-gih potovanj, ker sta nekoč bežala iz Svete dežele v Egipt. Zato se Jožef ni preveč razburil zaradi takega odloka, temveč je skušal mirno pojasniti Mariji: »Poglej, koliko prijetnejše je potovanje v dvajsetem stoletju, kakor je bilo v prvem. Nekeč si sedela na oslici in v na-ročju držala otroka. Jaz pa sem vodil neubogljivo žival, za nama je capljal psiček; sonce je pripekalo, puščava je bila nerodovitna. Zdaj pa potujemo z želez-nico.«

Marija pa ni bila teh misli. Tako lepo so si opomogli in so v miru živeli. Jo-žef je imel veliko moderno strojno de-lavnico, sin je bil v organizacijah, ona pa se je posvetila domačiji. Pa je prišel ukaz in vse so morali pustiti, kakor in kjer je bilo. Če pa je bila razlika v na-činu potovanja med prvim in dvajsetim

stoletjem, tedaj je nekoč bilo vendar prijetnejše: Takrat sta resda bežala v Egipt, toda »Egipt« je bil bogastvo, in skromen, reven človek se je tam lahko preživel. »Kam naj pa gremo danes?« je vprašala Jožefa.

Namesto Jožefa pa je odgovoril Jezus: »Že sem vama rekel, da bi se dala kr-stiti, in zdaj bi lahko ostali.« Marija pa se je rahlo vznemljila:

»Pusti nama vero naših očetov, da umreva v njej. Ti pa imej in delaj, kar in kakor hočeš.«

Jožef pa je sede v kotu pri svoji prtljagi premišljal Marijino vprašanje in ni našel nikakega odgovora. »Povprašal bom komisarja«, je rekel naposled. »Mlad človek je, in pravijo, da so Slo-venci miroljubni, in povrh je tvoj pri-staš, morda nam bo dovolil tu izstopiti.« Res je stopil do policijskega komisarja, ki je pregledoval potne liste, in se ga do-taknil za rokav. »Gospod komisar«, je rekel Jožef, »nekaj bi vas rad vprašal.«

»Izvolite«, je rekel komisar in dvignil v pozdrav roko k ušesu.

»Rad bi vedel, kam nas nislite po-slati.«

»Kamor vam bo najbolj ugajalo«, je odvrnil komisar.

»Kako«, se je začudil Jožef, »— kamor nam bo najbolj ugajalo?« Potem pa je rekel skromno: »Ali ni mogoče, da bi ostali tu v vaši deželi? Ljudje so tu do-bri in verni, pokrajina je lepa, mi pa nis-mo nikoli zlobinci, je bil odgovor.«

ki živim od svojega dela.«

»Moja naloga«, je odvrnil komisar že nejevoljno, »je, da vas povprašam, v ka-terem sosednjih držav hočete potovati, in do tja vas odpremi. Na razpolago imate šest držav: Madžarsko, Romunijo, Grčijo, Albanijo, Italijo, sami si lahko iz-berete, kam hočete.«

Jožef se je nasmehnil. »Kam nas bodo pa od tam poslali?«

»Kamor boste sami želeli«, je odvrnil komisar.

Jožef je gledal mladega komisarja. Ta pa se je okrenil k njemu: »Ali me niste razumeli?«

»Bojim se«, je odvrnil Jožef, »da sem vas predobro razumel. Mladi ste še in niste pozabili geografije, povejte mi, ali je še na svetu kak kraj, kamor lahko stopimo, ne da bi nas povpraševali: kam hočete naprej?«

»Takega kraja, moj dragi človek, na zemlji ni.«

»Potemtakem«, je rekel Jožef potrto, »nam ne preostane nič drugega, kakor večno, brezskrajno potovanje po svetu?«

»Tako je.«

»Čudovita logika je to«, je menil Jo-žef žalostno in grenko se nasmehajoč.

»Nekoč smo imeli svojo deželo, pa so nam jo vzeli in nas izgnali in zdaj nas od tistih dob samo izganjajo. Povejte, kam naj gre človek?«

»To ni moja naloga«, je odvrnil komi-sar, »moja dolžnost je povpraševati vas,

kam želite in vas tja odpemiti. Vi pa imate pravico izbrati si katero koli so-sednjih držav.«

»In tam?«

»To ni moja naloga.« To je rekel in se umaknil. Jožef pa se je vrnil k svoji dru-žini. Marija je je preplašeno gledala, on pa je rekel skoraj veselo:

»Dober človek je ta komisar, prijazno in pametno mi je odgovarjal. Vse sem izvedel. Otroci moji, na razpolago ima-mo šest sosednjih držav, kamor lahko zastoj potujemo.« Jezus pa, ki je po-znal svet, je vprašal:

»Da, a kam od tam?« Jožef je odvrnil zanosno:

»Naše potovanje bo večno. Zakaj, če ni na svetu kraja, kjer bi se smeli usta-viti, tedaj je možno samo eno, da nas ki je to videl, se je zresnil in pripomnil rahlo trpko: »Da, ježiš se radi tega. To-da še, ko si bil otrok in ko si se mi pr-vič izgubil, da bi spremenil svet, sem ti rekel: Pusti svet in rajši delaj pri meni. Ti si se pa žrtvoval svetu, učil si ga, in ni še dolgo, ko si rekel: Kmalu bo ves svet moj. Samo za nas ni nikjer prosto-ra.«

Jezus ni rekel ničesar k temu, tem-več je žalostno zrl skozi okno vagona na prelepo pokrajino, ki je ležala okoli: na kos ravnine, na mesto, na valovito Pohorje. In obšlo ga je grenko spozna-nje: kako malo se je svet spremenil po-njegovih nauk.

General Ján Syrový — junak Sibirije

Odiseja petdesetih tisočev čez Sibirijo v plamenih

In potem se je začel

POHOD TEH 50.000

druga »anabasis«. Kakor nekoč 10.000 grških vojakov - najemnikov, ki so jih perzijski vojskovodje pustili na cedilu in so si potem utrli sami pot čez uporne maloazijske gorate pokrajine, tako se je zdaj prebilo 50.000 Čehov čez ves azijski kontinent, goreč v ognju krvave državljanske vojne, ki bo vtisnila svoj pečat še mnogim bodočim desetletjem. Socialni revolucionarji, carski generali, boljševiški strankarji, ukrajinski nacionalisti, francoske in angleške skupine kapitalistov, vsi so poskušali dobiti to armado zase, za svoje koristi. Toda Čehi so poznali samo dve gesli: Ostať moramo prosti! in — Domov!

Tročki je izdal celo ukaz: »Vsak Čeh, ki ga ujamete z orožjem v roki, naj se na mestu ustrelí!« To je bila vojna napoved. Pot proti Vladivostoku, kamor so že prišle prednje straže, pa je zaprta s postojankami rdečih čet.

Petdeset tisoč vojakov je razdeljenih na progi, dolgi deset tisoč kilometrov. Svoje vlake si preurede v vojašnice. Iztrgajo blazine, položijo deske, postavijo peči. Jedilni vagoni so častniške obednice, iz pullmannov nastanejo pekarnice, mesarije, tiskarne. Liste izdajajo, celo humoristične, in sli jih hkratu s povelji prenašajo od postojanke do postojanke. Vojaki sestavijo pevske zборе in igralske družine. S pisanimi kredami poslikajo slikarji stene vojašnic na kolesih. Nepristano jim sovražniki razbijajo progo in spuščajo mostove v zrak. Cele tedne je treba včasih popravljati, da je nazadnje mogoče iti dalje. Vsakih deset, petnajst kilometrov se ustavljajo vlaki, lokomotive tulijo, tožijo pod pušo nebo, nad katerim medlo sije sonce. Potem kliči: »Ven! Napad!« Celodnevno marširanje ob progi, da jo zavarujejo, spopadi in praske v pragozdovih in gorskih soteskah.

Toda pot gre dalje; vzlic vsemu zmerom dalje. Syrový je izgubil oko in zdaj je z okroglo, črno krpo nad prazno očesno votlino čist po podobem žiški, najbolj divjemu in najbolj pogumnemu vseh hušitskih voditeljev. Z drezino nadzoruje postojanke na progi, ki je dolga več tisočev kilometrov. Da, pot gre dalje, toda število vojakov kopni.

TAKO GRE OSEMNAJST MESECEV.

Dostikrat mislijo ti možje, da ne bo vožnje nikoli konec. Mislijo, da sveta, ki so nekoč v njem živeli, ni več. Vozijo se

mimo sibirskih vasi, kjer kmetje brez skrbi orjejo, skozi okna v vagonih gledajo goreče hiše, pobite konje in nerazločna, temna človeška trupla: to so ostanki pobite Kolčakove armade. Vidijo razbite gozdove, drobne breze, porasle z dolgim mahom, ki visi z njih kakor brada. Vidijo jezera s tanko, lesketajočo se ledeno skorjo in rumene, ilovnate pokrajine, kjer leže ogrodja vojaških voz, ki so se jim zlomile osi. Časih stradajo cele tedne, potem žive spet v obilju. Bogaštvo neizmerne, deviške celine jim leži pred nogami in kopljejo se v gorah duhtečega rženega kruha in zlato rumenega masla.

Nekdanji krojači, ključavničarji, tovarniški delavci postanejo iznenada nomadi. Streljajo zajce in severne jelene, ribe love v umazano rjavih sibirskih rekah. Ali se bodo še kdaj vrnili k domačemu delu? Samo nekaj je še, kar jih družiti misel na Češkoslovaško.

V novembru 1918. je prišla do njih

NOVICA O USTANOVITVI DRŽAVE

Čehov in Slovakov. Tedaj so zavriskale sirene dveh tisočev lokomotiv nad sibirsko ravnino in se stopile z otožno melodijo himne »Kje dom je moj?« Vsi so jo takrat peli, z roko v roki, vojaki in častniki. Ko so se pobijale okoli njih stranke, ko je čez kontinent besnela divja, slepa okrutnost, ko so drugi streljali talce, mučili žene, pobijali otroke in je začelnjala strahotnost teh dejanj voditi ljudi v blaznost, je pokazala ta kopica trmoglavih Čehov, kaj je disciplina, kaj je skupnost. V zmedii strankarskih bojev so bili edina, trdna, zanesljiva vojska.

Naposled so pomladi leta 1920 prišli v Vladivostok. Strgali so uniforme s sebe, vrgli so se v morje in eden izmed njih je nesel zastavo, legionarsko zastavo z levom, ki je raztrgal svoje vezi, daleč v sive valove. Toda temu zanosu so sledili novi tedni otoplega obupa. Nobenih ladij ni, da bi jih prepeljala čez morje domov. V svetovni vojni se je tonaža tovornih ladij zmanjšala na polovico, v vseh ladijskih trehuhih je bilo zdaj blago za obnovev sveta. Kdo je imel tu prostora za deset tisoče utrujenih, od domotožja bolnih vojakov? Zatajili so jih kot ostanek temne preteklosti, ki se je ne bi zdaj nihče več rad spominjal. Dolge tedne leže v Vladivostoku. »Gnili veter«, — vlažen monsum lije njihove babake, da trohni les, da postajajo njihovi obrazi, ki se jim še zdaj kažejo sledovi prestanega trpljenja, urveli. Potem pošljejo Američani ladje in tudi Francozi se naposled spomnijo »sestavnega dela svoje vojske«. Češke legije se razdele na dva dela. Nekaj jih potuje čez Ameriko, drugi čez Kanton, Singapur, Aden in Trst, toda vsi domov, kamor jih žene hrepenenje.

»TEGA NE BOMO NIKOLI POZABILI!«

Junaki sirske »anabaze« so postali borci, hrbtnica češkoslovaške države. Ljudje, ki so prehodili dolgo pot čez Sibirijo, sede po vseh uradih, vodijo državo in so postali nosilci češke misli odpora. Dva generala, ki sta stala v Sibiriji ramo ob rami, sta zdaj spet tovariša v novem boju, ki se je razvnel med ljudmi raznih svetovnih nazorov. General Syrový, enooki novi Žiška, je vodja vlade, general Krejčí poveljnik vojske.

Brzovjaka Lloyd Georgea, ki jo je ob vrnitvi poslal legionarjem v pozdrav, se je končala z besedami: »Vaš narod je izkazal Rusiji in zaveznikom neprecenljive usluge v boju za osvoboditev sveta pred despotizmom. Tega ne bomo nikoli pozabili...«

Tega zavezniki res niso pozabili. V zadnjih dneh smo bili vsi priče, kako bogato so poplačali Čeha in Slovake za njihovo zaveznitvo.

Zanimivosti

ZAKAJ SE HITREJE OSVEŽIMO NA GORAH?

Ljudje vedno bolj cenijo gore za osveževalno bivanje o prostem času. Zdravniška veda in meteorološko raziskovanje sta seznanili tudi najširše sloje z zdravstvenim pomenom življenja na gorah. Tu se osvežimo hitreje in temeljiteje kakor v nižinski prirodi, čeprav je še tako krasna. Zračni pritisk na gorah ima nemajhen vpliv na naš organizem. Toplota je vedno v dopoldanskih urah za 5—6 stopinj C nižja kakor v nižavah. Ultravioletni žarki so tu močnejši, toda znana gorska oblačnost ravno v poldanskih urah povzroča presledke v tem žarenju. Na gorah naš obdaja vegetacija, ki ublažuje to ožarjevanje in izdihava mehkejšo vonjavo kakor rastlinstvo nižav.

ARABCI IN INDIJANCI SO SORODNIKI?

Ameriški raziskovalec dr. William M. Shanklin se ukvarja s študijem krvne strukture različnih ras v Prednji Aziji in v Ameriki, ki ga je pripeljal do zanimivih zaključkov. Številni rodovi v sirske puščavi, torej čistokrvni Arabci, spadajo v krvno skupino, ki jo veda naziva kot krvno skupino O. V isto skupino pa spadajo tudi čistokrvni Indijanci v Severni Ameriki. To posebno krvno sorodstvo rodov, ki jih ločijo kontinenti in oceani, preseneča tem bolj, ker se krvna skupina O pojavlja bolj poredko v toliki čistosti. V njeni najčistejši obliki so jo našli učenjaki v sirske puščavi, kjer prebiva rod Ryalov, ki že od vseh začetkov živi stalno življenje v svojih kočah in se zelo strogo izogiba vsakršnemu mešanju krvi.

Anton Ingolič:

Pozabljena „božja njiva“

Blizu Ptujja leži pokopališče, ki je po svoji legi in predvsem po svoji usodi edinstveno v Sloveniji, če ne v Evropi sploh. Je to vojaško pokopališče na Strnišču, kjer so pokopani vojaki, ki so pomrli v vojaških bolnišnicah, ki so stale tod okoli med svetovno vojno, pa tudi vojni ujetniki in celo begunci iz Primorja in drugod, ki so pozneje stanovali v teh barakah.

Pokopališče leži sredi gozdov; na zgorajni strani peljeta vanj dva vhoda, na enem trdi latinski napis, da so dali pokojniki življenje za domovino; drugi, glavni, pa nosi napis: »Militärfriedhof 1916«. Med posameznimi kamenitimi sohami so še ostanki žičnatga plota, na spodnjem koncu pa se grobovi kar nepopaženo izgube med smrekami. Sredi pokopališča se dviga kapelica, sezidana v vzhodnem slogu; vse naokoli pa se vrste sivi, cementni nagrobni. Katoličani imajo enake, muslimani in pravoslavni so nekoliko drugačni, a vsak ima vdelano mramornato ploščo z imenom pokojnika, njegovim činom, letom rojstva in datumom smrti, spodaj pa še posebno železno ploščico s številko groba. Od kapelice navzgor vodi majhen drevored do večjega spomenika, kjer so napisani vsi vojaki, na obeh straneh pa stoji pod vrhami cementne klopi. Pokopališče ima tudi terase z mnogimi cvet-

ličnimi lonci, kjer so nekoč rasle cvetlice, zdaj pa poganja trava in cvete detelja ali pa raste bor, ki se je sam zasejal. Tudi vse ostalo je zapuščeno: nagrobniki že razpadajo, mnogim manjka križ na vrhu, po grobovih pa raste visoka trava, bujno poganja praprot in se razrašča trnje, tako da je ponekod videti le gornje dele spomenikov. Do poedinih grobov sploh ne moreš, ker so preveč zaraščeni. Mnogokje pa rasto na njih že precej velike breze ali smreke. Več kakor šest sto grobov je tu pozabljenih. Poleti zajde sem kaka krava, ki je ušla nepazljivemu pastirčku, ali pa pridejo otroci nabirat rdeče jagode, ki poganjajo vojakom iz srca. Pozimi pa se mogoče skriva kak zajec v gostem grmovju, sicer pa ni nikogar sem. Le smreke pojo pozabljenim junakom svojo žalostno in skrivnostno pesem.

Izmed stotin pozabljenih vojakov je po čudnem naključju deležen posebne pozornosti le infanterist Choleva Georg, ki je bil rojen leta 1888, in je umrl dne 13. avgusta 1917. leta. Njegov grob namreč oskrbuje Ana Čeh iz Apač, ker je umrl v istem času, kakor je padel njen mož na italijanski fronti. Ta žena ne more na grob svojega moža, saj ne ve zanj, pa si je izbrala grob tega neznanega vojaka. Le na njegovem grobu tu di med letom ni trnja, tu rasto lilije in

drugé cvetlice in često pridefa sem žena in njena hčerka, da ob njegovem grobu pomislita na moža, oziroma očeta. Nekaterih drugih grobov se poedinci spomnijo le še na Vse svete, a na ogromno večino niti tedaj ne.

Le na kapeli je iz prejšnjih časov napisano s svinčnikom nekaj poučnih in globoko občutenih stavkov. Tako je napisal 26. marca 1933, neki invalid:

»Ah, bratje, tudi jaz bi rad spaval med vami, ker na tem svetu je sama laž, zmota in goljufija. Vi, tovariši, pa spavajte sladke, večni sen.«

Mitzi Aislinger blizu Linca pa je napisala v nemškem jeziku, da je prišla tako daleč, da bi pomolila na bratovem grobu, a te tolažbe ni imela, ker ni našla njegovega groba. Nekaj napisov je tudi trših. Tako pravi nekdo: »Zato je tako hudo na svetu, ker vsi ljudje niso enakega duha.« Drugi pa je spodaj popravil: »Zgrešeno, ampak zato, ker se ne znajo spoštovati!« Nekdo pa je napisal še določneje: »Vojna je trgovina!«

Mnogi napisi niso več čitljivi, ker jih je človek, ki je imel smisel za »red in snago«, prečrtal ali zamazal; tako je od daljšega napisal čitljiv je začetek: »Pravice in enakosti...« Pač pa je viden napis »Heil Hitler!«, ki pa je seveda novejšega izvora.

Sprva so prihajali ljudje od blizu in daleč, polagoma pa so pozabili na svoje in znanee. Tudi se je navadno brala zaдушnica na dan vernih duš, lansko leto pa niti tega ni bilo. Celo vrv majhnega zvona, s katerim so zvonili enkrat na

leto, je nekdo odnesel. Vojaki so sicer prišli in poželi travo in očistili grobove najhujšega trnja, sicer pa ni slovenski Ptuj zanje ničesar storil, čeprav je tu pokopanih polovico Slovanov in mnogo Slovencev. Pač pa je lansko leto prišla družba Nemcev, prinesla zelenja in cvetja, jim prižgala svečke in se jih na svoj način s svojimi pesmimi, govori in čudnimi obredi spomnila. Čeprav počiva tu poleg Stefana Karolyja Rafael Breznik in drugi Slovenci, poleg številnih ruskih ujetnikov pa Osmaović Joso in drugi Bošnjaki, ni bilo nikogar, ki bi jim zapel slovensko žalostinko.

Tam onstran grobov pa teče železnica, kjer se vozijo diplomati in politiki in sklepajo o miru, misleči na vojno, ob njih brne telefonske žice in prenašajo na vse strani sveta poročila o novem oboroževanju, zanje, ki so padli na raznih frontah, pa se nihče ne zmeni. Čemu tudi?

Njim najlepše pojo poleg smrek in borov preprosti verzi, ki jih jih je napisal invalid M. Kos na zid njihove kapelice:

»Sončni žarki naj vam grobove

zlatijo,

Spijte v njih sladko,

Mir božji naj vas objemlje,

Saj življenje vam je bilo grenko!«

Toda ali je to človeško? Ali so si zasluzili takšno usodo? Ali se tudi zdaj ob 20-letnici ne bo nihče spomnil pokopališča, kjer leži mnogo tistih, ki so dali življenje za našo državo? Saj letos jim sicer niti zvoniti ne bodo mogli, ker so poleti tatovi odnesli zvon. Torej bodo res popolnoma pozabljeni?

Ivan Potrč:

Vera

Obiskal sem ga nedeljsko popoldne; dan je bil vroč, čez gorice je vlekel lahen južni veter; nekje na desni strmini se je, oglašal samotni klopotec. Grozdje je zorelo in se ponujalo. Koča je bila poslonjena na breg ter je prav tako počivala; nikakega življenja nisem opazil, po drevju pred hišo in po goricali pod njo. Tu je bila včasih Gregorčeva domačija. Saj je bila še danes, kajti stari Gregorc je še živel v njej, čeprav se je že zdavnaj umaknil in jo prepustil mlajšim. A prav zadnje je bilo tisto, čemur so se sosedje čudili.

Bal sem se, da ne bo nikogar doma; ko sem pa zavil okrog brajd, sem ga zagledal. Sedel je na štoru in vlekel pipo. Pogled mu je ležal na drevju pred njim in nekje na travnikih v dolini. Pred nogami se mu je igral otrok v pesku. Ko me je punčka zagledala, se je vzravnila, si potegnila dolge in skodrane lase izpred čela in planila proti Gregorc; zavpila je in se ga oklenila.

Stari si jo je potegnil na kolena in pogledal proti brajdam.

„Koga pa se bojiš, Anča?“ jo je vprašal z globokim glasom.

Anča je pokazala z roko proti meni. Zagledal me je in me spoznal.

„Ti si prišel,“ je povedal.

„Se živite, Gregorc?“

„Se,“ je rekel, spustil punčko na tla in se rahlo nasmehnil.

Pobožal sem Ančo, ki se me sčasoma ni več bala. Ko je videla, da se menim z njenim dedecom, se je začela motati še okrog mene in nazadnje je celo zapela.

„Za vaš god sem hotel priti, pa ni bilo časa. Zdaj je že jesen.“

„Jesen,“ je ponovil in pridjal, da bo letos zgodnja zima. Nato je zamahnil z roko. Njemu se res nikamor ne mudi. Tudi če ne bi prišel, ne bi nič rekel. Potlej me je vprašal: „Kako pa po svetu? Praviš, da bo vojna.“

On živi v teh goricali, daleč od sveta in ne ve, kaj se godi po svetu. Na kratko sem mu hotel razložiti o nemirnih dnevih, ki visijo nad nami, ter se precej razburil. Gregorc je vlekel pipo in gledal preko otroka na travnik za potokom; prav nič se ni zganilo na njem. Ta njegova brezbriznost me je skoraj zmedla. Nekajkrat se mi je zareklo, potlej pa nisem vedel, kaj mu naj še povem. Ali me sploh posluša? Ni sede in z odprtimi očmi zaspal?

„Gregorc, poslušate?“

Ne da bi me pogledal, je pokimal. Povedal sem mu še to in ono in po navadi vprašujoče končal. Prikimoval je, ali je bilo, ali ni bilo prav.

To me je povsem razorožilo. Utihi sem. Vedel sem, da Gregorc ni zgovoren, ali včasih se je le dalo kaj pomeniti z njim. Takega ga še nisem srečal. Kaj je z njim?

Pravili so, da se ga je nekda bala vsa vas. Da je ta gruntič, kjer zdaj domujejo njegovi otroci, kupil z denarjem, ki ga je prinesel iz Amerike. Oženil se je in gnal žensko in otro-

ke pri delu. V vasi so govorili, da ni bilo dneva, da ne bi Gregorc pretepal otroke. Tudi z mejaši se je pravdal. Ali tole je bil opred vojno, ta njegova leta so mi ostala drugače neznana. Njegov negibni obraz na štoru pa je bil premiren, da bi mogel kaj razbrati z njega.

Po vojni se je vrnil čez kako leto iz ujetništva. Vrnil se je takšen, kakršnega sem potlej poznal. Pravili so, da se ni nič zganilo na njem, ko so mu povedali, da mu je žena pod zemljo in da mu je starejši sin padel na fronti. Poznali so ga, kakšen je bil včasih: tulil je in razgrajal. Takrat pa si je našgal pipo — pred vojno ni kadil pipe — in se razgledal po grun-tiču. Obšel je z otroci gorico in njive, si ogledal, kako je z živino v hlevu, nazadnje pa spreletel s pogledom de-co.

„To je ostalo,“ je pripomnil bolj sebi, kakor otrokom. Obrnil se je proti največji hčeri in ji rekel: „Ančka, omoži se! Grunt je tvoj.“

Prihodnji mesec se je Ančka omožila. To je bilo tisto prvo, česar ljudje niso mogli razumeti — da bo kdaj Gregorc v najboljših letih in na tako enostaven način izročil otroku grunt, na katerem je včasih tako visel!

Kaj se je zgodilo z Gregorcem?

„Kaj pravite, Gregorc, na vse to?“

„Kaj bi rekel?“ se je vprašal in se zganil. Potisnil je štor izpod se, da ni zmotil otroka pri igranju, odšel v izbo ter prinesel kruha, jabolk in pijače.

„Jej in pij!“

Ali jaz bi se hotel pomenit z njim, kar me je gnjavilo te dni. Toliko je

bilo vsega, odkar se je svet premaknil. Potegnil je iz vrča pijačo in se nazadnje razgovoril. Povedal je, da so ga pustili samega doma, in da so odšli. Bi rad vedel, kam? Hči, ki ji je dal grunt, je šla z možem na neko trgalev. „Mlajši pa so se porazgubili kakor vsako nedeljo. Eni po vasi, otroci pa se pretepajo po pašnikih. Samo Ančo so mi pustili doma. Vsak ima življenje pred sabo ter ga mora preživeti. Tako je, da se mi ljudje zasmilijo, če jih gledam za kaj vse se ženejo na svetu. Povedal bi jim katero, pa kaj bi jim pripovedoval! Vsak se mora izživeti, preden se umiri. Nekateri pomrejo, preden jih sreča pamet, kakor pravijo. Nekaj resnice je na tem. Življenje je nemirno, vedno bi hotelo nekam, tisoč načrtov ima. Ljudje mislijo, da brez njih ne bi bilo življenja. Delajo krivice drug drugemu. Ali eno se mi dozdeva, in to bi rad povedal: Naj se zgodi na svetu še taka krivica, enkrat bo poravnana. Čeprav je tako, da mora človek vse doživeti, preden se lahko mirno ozre na svet pred sabo in si reče, da bo še enkrat vse prav.“

Stari Gregorc je končal in iztrkal pipo. Kazalo je, da ne bo več spregovoril. Naložil je Ančo v naročje in odšel z njo proti gorici. Poiskal je najlepše grozde in nama jih trgal. Zobala vsa grozde jagode z Ančo in se smejala. Stari Gregorc pa je zrl nekam vodeno preko gorice, ki jo je v mladih letih prekopal in nasadil, vlekel pipo in bil miren.

Mal' položi dar domu na olta

S sodišča

Roparski napad v Žikarcih

Letos 14. junija nekaj po polnočni uri, ko je deževalo in grmelo, je zagledala Mulec Marija, posestnica v Žikarcih, ko se je prebudila, pred svojo posteljo v izbi moško postavo. Skrajša je mislila, da je prišel v izbo Korošec, ki je zdravil bolnega junca, ali prekmalu je spoznala, da so v hiši trije roparji. Eden je stal pri vratih, dva pa ob njeni postelji. Zahrtevali so tisočake, ki bi jih naj imele Mulečeve ženske nekje skrite. Mulečeva je vsa preplašena vstala in zatrjevala, da pri hiši ni denarja. Med tem je en ropar preobrnil zglavje, drugi pa ji je grozil s sekiro:

„Kje je denar?“ je kričal v njo. Odgovorila mu je, da v omari in sicer

v lončku. Tam so roparji našli nekaj drobiža, ni pa bilo v omari iskanih tisočakov. Ženska jim je povedala vsa prestrašena, da pri njih nimajo tisočakov. Nato sta odšla roparja v drugo sobo, kjer je spala Mulečeva Genofefa ter ji prav tako posvetila v obraz z žepno svetilko. Ta je iz strahu, da jih ne bi roparji pobili, pregovorila sestro, da so jim preplašene in sredi spanja prebujene ženske — med njimi tudi Polanec Marija, ki je služila pri Mulečevih dveh — izročile 100 dinarski bankovec, ki so ga imele pri sebi, žensko uro in nekaj zabele. Vsa škoda, ki so jo razbojniki napravili je znesla 840 din.

Drugo jutro so začeli orožniki že zarana slediti za roparji. Ženske so jim povedale, da sta bila dva večje in eden manjše postave. Eden je imel

neko ostrino, drugi sekiro, tretji burklje. Vedelo se je nadalje, da se je vrnil prejšnji dan iz mariborskih zaporov 25-letni kovaški pomočnik, Jožef Mavrič, ki se je še isti dan oglasil pri Frideriku Gumzeju, zadolženemu v Jablani. Roparji — med njimi dolži obtožnica kot tretjega delavca Pavla Kranjca od Sv. Trojice — dosledno zanikajo krivdo. Izdal jih je pa masten papir, ki so ga našli orožniki zmekkanega v peči pri Gumzeju. Papir se točno prilega v lonec v katerem so imele Mulečeve zabele. Gumzej sam se je nekajkrat zapletel, ko so ga vprašali od kod je papir. Zanimivo je tudi to, da so se roparji podali na pot v deževni noči, ker so upali, da bo dež zabilisal za njimi sledi. Dež je pa kmalu po polnoči prenehal.

Gumzej je tudi na razpravi skrajšaj tajil, pozneje se je pod težo okoliščin vdal in priznal. Prav za prav jih je vse pokopal papir, ki so ga sicer potisnili v peč, a ga pozabili sežgati. Za njim je priznal tudi Mavrič. Pač pa ni bil tretji med roparji Kranjč, ampak neki Greic, ki ga pa oblasiva do danes še niso izsledila. Zanimivo je bilo med razpravo zaslišanje ene Mulečevih sester, ki je gluhonema. Zaslišana je bila s pomočjo tolmača. Razbojnika sta bila obsojena, ker sta napadla ponoči in oborožena, in sicer Gumzej na 7 let in 1 mesec dni težke ječe, Mavrič pa na 8 let težke ječe. Obema se odvzamejo do smrti častne pravice. Obloženci so se zagovarjali pred petčlanskim kazenskim senatom, ki mu je predsedoval senatni predsednik dr. Turato.

Mali oglasi

Razno

JEDILNE IN SPALNE SOBE
sperane, politirane, pleskane ter kuhinjske, najmoderneje opreme po najnižjih cenah. Mizarstvo in zaloga pohištva Kompara, Aleksandrova 48

JOS, TICHY IN DRUG
Konces. elektrotehnično podjetje, Maribor, Slovenska ul. 16, tel. 27—56. Izpeljuje elektroinstalacije stanovanjskih hiš, vil, gospodarskih objektov, zaloga motoriev, lestencev, svetilk, elektroinstalacijskega blaga po konkurenčnih cenah

2500 DIN
potrebujete, da zaslužite 1000 din mesečno. Pišite na »Anos«, Maribor, Orožnova 91

DVKOLEŠA
motorji šivalni stroji, novi modeli otroških in igračnih vozličkov ter triciklov, pnevmatika v največji izbiri in po najnižjih solidnih cenah pri »Tribuna« F. Batjel, podružnica, Maribor, Aleksandrova c. 26. 291

POSTELJNO PERJE
v veliki izbiri od Din 8.— naprej v vsaki kvaliteti in ceni, kemično čiščeno, ravno kar dospelo pri »Luna«, Maribor, samo Glavni trg 24. 1179

RADIO-APARATI
svetovnih znamk: Loewe, Minerva, Saba, Graetzer po najugodnejših pogojih pri Klein-dienst & Pösch, Maribor, Aleksandrova cesta 44. 1474

LEPE STAVBENE PARCELE
700 do 1000 m², idealna lega brez prahu, krasen razgled, blizu kolodvora, za eno- in dvodružinske vile ugodno na prodaj. Pojasnila: Mejovšek, Košaki 55, ali Tattenbachova ul. 13, telefon 2457. 887

VARČNA GOSPODINJA
kuri samo s kvalitetnim domačim premogom Peklenica, ki je brez žvepla in pepela ter stane samo Din 320.— za 1000 kg. Za vagonke pošiljke posebne cene. Branko Mejovšek, Maribor, Tattenbachova ul. 13, Telefon 2457. 1330

IZBIRA SPORTNIH ŠTOFOV
ročno delo, konkurenčne cene, pri tkalskem mojstru F. Schneeweis v Novi vasi, Zelena ul. 21. 1631

JABOLKA
grozdje, sadjevec, vinski mošt (sladki) razpošilja: Posestvo »Grič« pri Mariboru. Tel. 2807. 1652

PRISTNE KRAJNSKE KLOBASE
zopet dnevno sveže na zalogi. Z. Anderle, Maribor, Gosposka 20. 1674

GOSTILNO
vzajem v najem. Pismene ponudbe na upravo »Večernika« pod šifro »Gostilna«. 1700

FRIZERSKI LOKAL
s stanovanjem se s 1. novembrom odda, Meljska cesta 58. 1702

TRGOVSKI LOKAL
dam v najem, Maribor, Stritarjeva ulica 5. 1705.

HALO!
Obleke, plašči, ženski plašči, železničarske uniforme. Vse se izdeluje solidno in poceni. Krojaštvo, Meljska cesta 67, Ules. 1754

POSTELJNE ODEJE.
najboljše, samo pri izdelovalcu A. Stuhec, specialno izdelovanje post. odej. Stolna ulica 5. 1755

DELAVNICA
se odda, Splavarska 3/I. 1753

DALMATINSKA GOSTILNA
pri »Modrič« v Taborški ulici toči prvovrstna pristna dalmatinska vina. Ceni. gostom so vedno na razpolago najokusnejša topla in mrzla jedila, ob petkih vedno sveže morske ribe, izborna polenovca itd. Sprejmejo se abonenti. Dnevna hrana din 9. Postrežba točna! Zmerne cene! Pridite! Pripravite se! — Za obilen obisk se priporoča Nikola Skelin. 1716

ZDRAVSTVENE IN POUČNE KNJIGE.

Kako se obvarujem vseh boleznih 20 din, Zablode ljubavnega življenja 20 din, Spisovnik ljubezenskih pisem, veliki 30 din, mali 24 din. Kako se žena obvaruje spočetja, nosečnosti 36 din. Velika sanjska knjiga — vedeževanje iz kart 38 din, veliki vsevedež 28 din. Razpošilja po povzetju Poljanec, Ormož 114. 1739

Pravkar dospelo sveže pristno norveško ribje

OLJE
najboljše kakovosti. Lekarna pri Sv. Roku, vogal Aleks. in Meljske ceste, Magister M. R. 1814

ISČEMO
univerzalni stroj za frezanje, stroj za oblanje, večji stroj za struženje, mali osebni avtomobil, sesalne plinske motorje vseh vrst. Ponudbe na administracijo pod štev. 1729

ŽALNE OBLEKE.
ŽALNI PLAŠČI
v veliki izbiri Trgovski dom — Maribor. 1797

STR. KLJUČAVNICARSTVO
Farič in sinovi, Pobrežje, izdeluje najnovejše sesalke za studence, poljedelske stroje, tekstilne priprave, sesavne dele strojev po načrtih in modelih. Najmodernejša urejena delavnica priporoča najnovejše sadijereznice, luščilne stroje itd. Delo zajamčeno do 50 let. Oglejte si delo in obiščite mojo delavnico. 1798

SREBRNA URA
se je našla. Lastnik jo dobi v upravi »Jutra«, — Grajski trg 7. 1799

ČAS TRGATVE JE ŽE TU. PRVI SLADKI MOŠT SE TOČI.

Sveti Martin ga bo kmalu spremenil v vino, zato pohitite na en kozarec ali dva. Izbiro izvrstnih vin in okusnega mošta priporoča rest. A. Senica, Tattenbachova. 1778

STEZNIKI.
zelo praktični, brez ribje kosti in gumija, po meri, tudi najnovejši moderci v veliki izbiri najceneje pri »Luna« Maribor, samo Glavni trg 24. 1768

POHIŠTVO ZA VSAK OKUS
izdelujem po naročilu ter se pripravljam. »Eika«, mizarstvo, Frančiškanska ul. 12. Sprejme se vajenec. 1770

Pripravite se sami, da prijetno je med nami. Najboljše vino bi pili, če v »PRESERNOVO KLET« bi hodili. 1775

DAMSKÉ TORBICE,
denarnice, kovčegi, aktovke. Velika izbira, nizke cene pri STERBAL, Meljska cesta 2. — Trg svobode 6. 1777

GOSTILNA »TRIGLAV«
(Voller). Danes in v nedeljo KONCERT. 1769

Službo dobi
RETUŠER
sprejme retuširanje negativov na dom. Ceni. ponudbe na upravo »Večernika« pod »Retušer«. 1641

TRG. POMOČNIK
zmožen voditi podružnico z garancijo oz. kavcijo se sprejme za 15. oktober. Ponudbe na upravo »Večernika« pod »Zanesljiv«. 1616

UČENKO
sprejme pod pogojem, da govori slovenski in nemški, da ima najmanj 2 razreda srednje šole. Hotel in restavracija »Novi svet«, Maribor. 1676

UČITELJICO
k otroku in sobarico za tujško sobe išč., Plauc, Koroška c. 3. 1681

Samostojna
KUHARICA
za vse se sprejme. Vprašati med 10. in 11. uro predpoldne v Razlagovi 15/II. 1721

VAJENEC
za trgovino z mešan. blagom se sprejme. Vprašati Maribor, Pobreška cesta 46. 1738

BOLJŠI DELAVEC
se sprejme na stavljanje in hrano. Vpraša se Koroška c. 27, dvorišče. 176

Stanovanje išče

Boljši gospod išče lepo opremljeno, sončno, separirano SOBO.

event. s kopalnico, če mogoče v centru mesta. Ponudbe na upravo pod »Boljši go-spod«. 1703

PRAZNO SOBO
v bližini bolnišnice s soup-rabo kopalnice iščem s 15. t. m. Ponudbe na upravo pod »Sončno«. 1757

Zakonski par brez otrok išče **SOBO IN KUHINJO.**
malo in čisto, v centru mesta, v mirni hiši. Ponudbe na up-r-lista pod »Oha v službi«. 1756

SAMOSTOJNA KUHARICA
k trem osebam se sprejme. Naslov pri upravi »Večerni-ka«. 1737

Išče se suha prtičljna **SHRAMBA**
kot skladišče; ponudbe spre-jema Hinko Sax, Maribor, Grajski trg. 1745

Pouk

NEMŠČINA, ITALIJANŠČINA, FRANCOSČINA
po lahki, hitri metodi. Individualen pouk. Zajamčen uspeh, Aleksandrova c. 14-1. levo. 1660

INSTRUKCIJE
za nemščino vseh razredov srednjih šol in pouk v ita-li-janščini dalj, učiteljica. Na-slov v upravi. 1650

ANGLEŠKI POUK
Miss Oxley, Krekova 18. se vrne koncem oktobra. 1744

SOLOPETJE
naučuje ... Maistrova ul. 1911. 1750

Veliko izbiro češkega in angleškega blaga za moške in damske obleke, plašče, kostume, hubertuse itd. najboljše in najcenejše

ČEŠKEM MAGACINU MARIBOR

Ulica 10. oktobra

Krojaške potrebščine! Brezobvezno se lahko prepričate!

Prodaj

PRODAM
ob cesti med Sp. Radvanjem in Novo vasjo ležečo njivo — 49 a — primerno za stavbišča, za 28 tisoč din. Naslov v upravi »Večernika«. 1679

MOTORNO KOLO DKW.
250 cm³, dobro ohranjeno, na prodaj pri Višer, mehanična delavnica, Kopalniška ulica. 1651

MOTOR NSU.
250 cm³. Vprašati tel. 2469. 1701

PISALNA MIZA.
trdi les, postelja, 2 omari, 4 usnjati stoli, miza, na prodaj. Slovenska ul. 22. Volčič. 1760

LEPA KREDENCA
je na prodaj. Vpraša se v trgovini Gajšek, Glavni trg 1. 1762

TRGOVINO Z MEŠANIM BLAGOM
na periferiji radi selitve ugodno oddam. Naslov v upravi. 1746

UGODNO PRODAM
»Pan« štedilnik, lovsko puško in razno pohištvo. Vprašati v upravi. 1717

RADIO
znamke »Orion« 5+1 v prav dobrem stanju prodam za din 1600.—. Pobrežje, Cankarjeva ul. 8/I. 1732

GLOBOK OTROŠKI VOZICEK
poceni prodam. Marksova 10, za Delavsko pekarno. 1733

KANARČKI
radi opustitve gojenja poceni naprodaj. Tudi kletke, Miklošičeva 2, pritličje. 1726

Prodaj dobro ohranjen **OTROŠKI VOZICEK.**
Cankarjeva 5, Studenci. 1742

JABOLKA 2 Din.
strd in sveče najcenejše pri P. Venko, Koroška 8, Istopani se napolnijo sveče. 1741

DVA VOLČJAKA.
mlada, se oddata, Sokolska 90, Studenci. 1740

Prodajo se **MACESNOVE CEVI**
in vsi pripadajoči predmeti za dviganje vode iz studenca. Nadalje tudi voziček (gare), lepa sobna kredenca iz trdega lesa, mali mizni štedilnik, veliki košati oleander, Studenci, Cankarjeva 7. 1699

KLAVIRSKO HARMONIKO
z registrom in 120 basi prodam. Betnavska 23. 1696

Posesi

HIŠA z MESARIJO.
ledenico, klavnico, zidano gospodarsko poslopje, kolarnica, velik vrt na prodaj. Pobrežje, Aleksandrova 19. 1428

HIŠICO

s 1000 m² vrta v G. Radvanju zamenjam takoj za parcelo v Novi vasi, Pobrežju. Tezno ali Studenci, Prevzem hipoteke. Kapital nepotreben. Vselitev mogoča takoj. Event. oddam za več let v najem. Posredovalci izključeni. Vprašati pri Josipu Klinarju, Praprotnikova 17, Krčevina. 1656

Din 85.000 novo zidana dvo-stanovanjska hiša, približno 500 m² vrta — predmestje.
Din 52.000 stanovanjsko-gospodarsko poslopje, 9 oralov zemlje, gozd, njive, travniki, sadonosnik — Pragersko.
Din 57.000 kopalnišče ob Dravi z večjo parcelo — posebno ugodno za industrijo.
Din 300.000 stanovanjska hiša v centru.

Din 340.000 moderno opremljena vila, obsežen vrt, najmirnejši del mesta.
Din 1000—1200 mesečno se plača za manjši trgovski lokal v centru.
Prednie in številne druge objekte posreduje: 1763

Realitetni biro
»TRIGLAVA«
Aleksandrova c. 12, tel. 25-34.

Novozgradba v mestu, 3 sobe, kuhinja, vrt, 22.000. **Šeststanovanjska** novozgradba, Pobrežje, vrt, 42.000. **Vinogradno posestvo**, Kamnica, 11 oralov, hiša, 75.000. **Krasna novozgradba**, 8 modernih stanovanj s kopalnico 450.000. — Posredovalnica »Rapid«, Gosposka 28. 1759

Dvodružinska hiša (ribniki pri parku) 130.000. — **Novozgradba** enodružinska, ob Gosposki ulici 180.000. Hiša, Slomškov trg, 200.000. — **Vila, enonadstropna**, Betnavska cesta, 220.000. — **Posestva** od 35.000, družinske okoliške hiše od 10.000 din naprej. — **Gostilne**, trgovine, mesarije prodaja **Posredovalnica Maribor, Aleksandrova cesta 33.** 1767

Proda se **HIŠA Z VRTOM**
in njivami, ugodno za mizarja ali vsako drugo obrt, Ivana Jarc, Rače. 1749

Proda se **PARCELA**
pri Ptujski cesti, 15 minut od kolodvorja. Vprašati Kurilniška ulica 3. 1751

HIŠA.
enostanovanjska, 4 sobe, veliki vrt, v centru mesta, na prodaj. Naslov v upravi »Večernika«. 1727

ŠIVALNE STROJE.
pogrezljive, tovarniško nove, z 20letno garancijo, 1900 din — prodaja USSAR, Maribor, Trubarjeva 9. 1764

KROJAŠKI ŠIVALNI STROJ
»SINGER«, malo rabljen, proda USSAR, Trubarjeva 9. 1765

1000 m² ZEMLJE
ugodno na prodaj. Vprašati: Ogrizek, Zg. Pekre 88. 1795

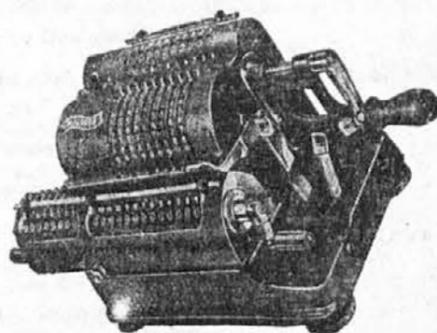
Pisalni stroji

ADLER

Ivan Karbeutz

Maribor, Gosposka ul. 3 TEL. 26-42

Nalivna peresa
Pisarniški pribor
Računski in razmnoževalni stroji

Registrirne blagajne

ANKER

Volnene odeje

flanelaste odeje

šivane odeje

v največji izbiri pri

Tekstilana Büdefeldt

Maribor, Gosposka 14

Danes in jutri se prodaj **POHIŠTVO**
in razne druge stvari. Smetanova 46-II. 1785

Prodaj **STAVBENO PARCELO**
nasajeno s sadnimi drevmi, vpraša se pri g. Čebulcu, Beograjska ulica 9. 1808

DVODRUŽINSKA HIŠA
na prodaj. Viktor Parmova 16. Tezno — Maribor. 1791

Lepa železna **OTROŠKA POSTELJICA**
poceni na prodaj. Vprašati v trafiki Bauman, Tržaška cesta 1. 1788

Službo išče

ABSOLVENTKA
mešč. šole ter Legatovega trgov. tečaja išče službo v pisarni, gre tudi začasno kot praktikaninja. Naslov v upr. »Večernika«. 1706

500 DIN NAGRADE
dam onemu, ki mi preskrbi službo kot inkasant, skladiščnik, sovozač ali kaj sličnega. Ponudbe pod »Zanesljiv 500« na upravo lista. 1743

Sprejemem takoj zanesljivega **RAZNAŠALCA KRUHA**
Nova pekarna, Pobrežje, Nasidna ulica 84. 1748

PERFEKTNA KORESPONDENTINJA
za slovenski in nemški jezik s perfektnim znanjem obeh stenografij išče stalno službo v Mariboru. Ponudbe na upravo pod »Reference«. 1773

FRIZERKA.
prvovrstna moč. išče s 15. oktobrom zaposlitve v Mariboru. Ponudbe pod »I. F.« na upravo. 1815

Išče se pošteno in snažno **DEKLE.**
naslov v upravi »Večernika«. 1813

POSTREŽNICO
iščem za takoj — Naslov v upravi. 1807

POSTREŽNICO.
inteligentno in pošteno sprejemem. Vprašati v ponedeljek v Tržaški 53-I. 1810

PERFEKTNO PLETILJO
za stalno išče »LUNA«
Maribor, Glavni trg 24. 1771

POMOČNIKA
ali **POMOČNICO**
za damsko konfekcijo plašči — iščem. Vprašati v upravi. 1776

SIMPATICEN MLADENIČ.
trgovski sodruinik v manjšem mestu pri Mariboru, želi resnega znanja z gospodično trgovske izobrazbe in skromno radi ženitbe. Gospodične z nekaj premoženja za otvoritev lastne trgovine imajo prednost. Ceni ponudbe na upravništvo »Večernika« pod »Lepa bodočnost«. 1783

Distinguiran, stasit in resen gospod, zrele moške dobe, na vodečem položaju, želi znanja šarmantne in izobražene **DAME.**

V slučaju obojestranske simpatije in duševne sorodnosti ženitev ni izključena. — Anonimni dopisi in pustolovske želje so popolnoma brez pomembni. Samo resne dopise prosim na upravništvo lista z oznako: »Srečna jesen«. 1781

Stanovanje

DVE SOBI, KUHINJA
se takoj oddajo. Magdalen-ska 34. 1630

ODDAM STANOVANJE
sobo, kuhinjo in kabinet z vrtom. Studenci, Kralja Petra cesta 10. 1664

Sprejmeta se **DVA GOSPODA**
na celo oskrbo takoj ali s 15. oktobrom. Vprašati v gostilni Dr. Krekova 2, Studenci. 1730

STANOVANJE
oddam. Vojašniška ul. 5. 1725

SOBA IN KUHINJA
s pritliklinami se odda s 1. novembrom. Cankarjeva 24, Pobrežje. 1724

SOBA
se odda proti odslužitvi pri Franc Lopič, Aleksandrova c. št. 33, Krčevina. 1723

DVOSOBNO STANOVANJE
se takoj odda, Frankopanova cesta 29/I. 1722

2 SONČNI SOBI IN KUHINJA
se oddajo stranki brez otrok, Dravska ul. 8. 1447

Enosobno sončno **STANOVANJE**
z vsemi pritliklinami se odda s 1. novembrom. Metelkova ulica 37. 1736

SOBO
oddam boljšemu gospodu, prosti vhod. Vprašati v trafiki Tržaška c. 44. 1735

SOBO IN KUHINJO
oddam s 1. novem. Marksova 10, za Delavsko pekarno. 1784

OPREMLJENA SOBA
se odda. Gregorčičeva ulica 8/II. 1715

OPREMLJENA SOBICA
se s 15. okt. odda. Studenci, Sokolska 93. 1719

LEPO OPREMLJENA SOBA
sončna, snažna, se odda. — Naslov v upravi. 1668

Lepo opremljeno sončno **SOBO**
oddam boljšemu gospodu. Jože Vošniakova 21/III, za sodnijo. 1761

Opremljeno dvo- ali enosobno **STANOVANJE**
z uporabo kuhinje oddam. — Meljska cesta 33, (V gostilni.) 1816

POŠTENA GOSPODIČNA,
najraje državna uradnica, z lastnim pohištvo, se takoj sprejme v zračno stanovanje. Trubarjeva 9. 1793

IŠČEM SOSTANOVALKO
s celo oskrbo. Einspielerjeva 24, pritličje. 1800

Oddam suho **STANOVANJE**
z lepim vrtom takoj ali s 1. novembrom. Sp. Radvanjska 63, Nova vas. 1695

GOSPOD SE SPREJME
v lepo opremljeno sončno sobo in vso oskrbo. Koroška c. 27, Gačnik. 1704

Dve solidni **GOSPODIČNI**
se sprejmeta na stanovanje, Frankopanova 10. 1707

SOBICO
z vso oskrbo išče soliden go spod. Dopise upravi pod »Železničar«. 1779

POŠTENA GOSPODIČNA
se sprejme poceni na stanovanje, tudi možnost kuhanja. Trubarjeva 9. 1802

Oddam **DVE MAJHNI SOBI**
in kuhinjo za 2—3 osebe. — Pobreška c. 21. 1804

SOBA.
čista in zračna, se odda 1—2 gospodoma. Vojašniški trg 2, soba 18. 1806

Oddam več **STANOVANJ.**
Pobrežje, Dr. Vrstoškova 1. 1787

GOSPOD IZ TOVARNE
se sprejme na hrano in stanovanje po nizki ceni. — Židovska 14, vrata 9. 1790

SOBO s ŠTEDILNIKOM
oddam. Gubčeva 3, Melje. 1792

SOBA in MANJŠA KUHINJA
se oddata v Ljubljanski ul. 41. 1789

Dopisi

KATERA GOSPODIČNA.
25—33 let, bi posodila gospodu, staremu 29 let, din 2000 proti dogovorjenemu mesečnemu odplačevanju. Ženitev zelo možna. Ponudbe na upravo »Večernika« pod »Teh nika in bodočnost«. 1694

ŠIVILJA.
brhko in zdravu dekle, 26 let stara, pridna in poštena, se želi poročiti z odgovarjajočim gospodom, ki ni pijanec. Pisati, prosim, na »Večernik« pod »Mlada šivilja«. 1784

RESNEGA ZNANJA
si želi 52letni upokojenec, vdovec brez otrok, s starejšo gospodično ali vdovo, ki si želi dobrega moža in mirno življenje. Dopise prosim na »Večernik« pod šifro »Udovec«. 1782

Blago za damske obleke v modnih barvah nudi

Josip Šraj, Maribor

Za jesen in zimo

ogromna količina **KONFEKCIJE**
nad 600 najlepših damskih plaščev smo pripravili za prodajo!
Cene brez konkurence **TRGOVSKI DOM, MARIBOR**

Nič ne prihranite,

ako kupite po navidezno nizki ceni, **prihranite samo,** ako kupujete dobro blago,

kajti
ako kupite za din **150-** in nosite **150** dni,
je dražje, kakor
ako kupite za din **180-** in nosite **360** dni,
ZATO SAMO

KARO čevlje

Vsak je svoje sreče kovač!

V kratkem se prične 37. kolo državne razredne looterije, ko bo zopet izžrebanih velikih in majhnih dobitkov v skupni vrednosti ca.

Din 65.000.000⁻

Ne obotavljajte se in obrnite se čimprej in zaupljivo na našo hišo sreče in glavno kolekturo **BEZIJK, Maribor, Gosposka ulica 25, tel. 20.97** kjer boste našli veliko izbiro novih srečk!

Beziakove srečke so do sedaj zadele sledeče premije:

27. kolo 10. XI. 1933 šte. 34.210 **din 200.000⁻**
32. kolo 31. VIII. 1936 šte. 59.971 **din 1.002.000⁻**

33. kolo 3. II. 1937 šte. 68.326 **din 2.008.000⁻**

36. kolo 14. IV. 1938 šte. 83.516 **din 301.000⁻**

Nadalje: 35. kolo 20. X. 1937 šte. 77.696 **din 100.000⁻**
36. kolo 13. VIII. 1938 šte. 86.831 **din 100.000⁻**
36. kolo 22. VIII. 1938 šte. 7.366 **din 100.000⁻**

kakor brezštevilne dobitke po **din 80.000⁻, 50.000⁻, 40.000⁻, 35.000⁻, 20.000⁻, in 10.000⁻.**

Prihodnje žrebanje bo že 12. oktobra t. l.!

Odločite se pravočasno! **Sreča Vas kliče!**
Cela srečka stane Din 200⁻, polovica Din 100⁻ in četrtinka Din 50⁻

Usnjene rokavice

zadnje novosti v „NAPPA“

- glave dvojno barvane
- svinjsko usnje
- pralno usnje
- kakor cenene triko rokavice

prinaša v veliki izbiri

C. BÜDEFELDT
MARIBOR 1801
Gosposka ulica 4

KOLESA

in šivalne stroje

proda na mesečne obroke po Din 100⁻

MEHANIČ DRAKSLER

Vetrinjska ul. 11

Naše **blago za zavese**

olepša Vaš dom in ga napravi udobnega.

Tekstilana Büdefeldt

prinaša pravilno!

Širite „Večernik“

Damski plašči

najnoviji modeli v konfekciji

Jakob Lah
Glavni trg 2

Naše novo

volneno in svileno blago za jesen

je zopet nekaj posebnega v okusu in kvaliteti
Oglejte si našo zalogo, ker je to v Vašem lastnem interesu

Tekstilana Büdefeldt - Maribor 14
Gosposka

Dožnost mi je, da se zahvalim **g. Dr. Lutmanu** primarju

za vso skrb, ki mi jo je posvetil za moje težke bolezni, tako da sem v kratkem času lahko zdrava zapustila bolnico.

Istočasno se zahvaljujem tudi č. sestram za skrbno nego.
Maribor dne 8. X. 1938.

Kristina Volgruber
kavarniška restavracija
Frankopanova 7 17.0

Flaneli za perilo

v čednih vzorcih pri

Tekstilana Büdefeldt
Maribor, Gosposka ul. 14

Damsko in moško perilo v veliki izbiri po nizkih cenah nudi

Josip Šraj, Maribor

Oglas Sprejem orodarjev

Uprava Letalskega tehničnega zavoda v Kraljevem bo sprejela več orodarjev. Prošnje za sprejem je treba dostaviti po pošti ali osebno. Višina dnevnice se bo določila po sposobnostih.

Iz pisarne Tehničnega oddeljenja Letalskega tehničnega zavoda v Kraljevem, t. šte. 4605 od 27. septembra 1938.

KRZNAR
PETER SEMKO
MARIBOR
GOSPOSKA 37

Umetno in zarstvo **van Paitz**
Maribor, Taborška ul 14

Prvi in največji mariborski klavirski salon

M. Bäuerle
Maribor, Gosposka 56
priredi

oktobrski teden

Vsi v oktobru najeti klavirji pridejo v last najemnika, če doseže najemnina višino cene.
Pri nakupu 10% popusta.

Oglašujte!

Novo sredstvo za čiščenje zobovja

Okusno, penasto, osvežujoče.
Poskus Vas bo navdušil!!

1000 din plačam

ako Vam »Radio Balzam« ne odstrani: kurjih oces, bradavic, trde kože, bul, ozeblin itd. — »Ker sem bil z Vašim »Radio Balzamiom« zelo zadovoljen, prosim, da mi pošljete še 2 lončka, ker sem priporočal svojim znancem.«

Tako piše g. Jos. Bizjak, Maribor, Trdinova ulica št. 16. Nad 300 takih priznanj, ki so vsakemu na ogled, pričča, da je »Radio Balzam« najboljši in, ker se ne suši in traja leta, tudi najcenejše sredstvo. Vsak, kdor enkrat poskusi, je tako zadovoljen, da ga priporoča znancem. Naročite tudi Vi to pošteno in s 1000 din zajamčeno dobro sredstvo, ne bo Vam žal. Zahtevajte v Vašem interesu povsod samo »Radio Balzam« Cotic. Ne rabite danes, prosim, ohranite moj naslov, ne bo Vam žal. Kjer bi se ne dobil, pišite na tvornico, ki Vam pošlje prosto poštnine z navodilom in garancijo: 1 lonček za 10 din (predplačilo) ali na povzetje: 1 lonček 18 din, dva 28, tri 38 din.

Tvornica „RADIO BALZAM“ Cotic
Ljubljana, Janševa ulica (Kamniška)

Odobreno S. br. 6502, zak. zašč. 9634

Dražbeni oklic

Dne 21. novembra 1938 ob 11. uri bo pri podpisnem sodišču v sobi št. 11 dražba nepremičnin:

Zemljiška knjiga: KOROSKA VRATA vl. št. 26

Cenilna vrednost: Din 305.704⁻

Najmanjši ponudek: Din 152.852⁻

Pravice, katere bi ne pripuščale dražbe, je oglašiti pri sodišču najpozneje pri dražbenem naroku pred začetkom dražbe, sicer bi se jih ne moglo več uveljavljati glede nepremičnine v škodo dražitelja, ki je ravnal v dobri veri.

V ostalem se opozarja na dražbeni oklic, ki je nabit na uradni deski sodišča.

Okrajno sodišče v Mariboru, odd. IX.,
dne 19. septembra 1938.

ZAHVALA

Vsem, ki so ob smrti naše iskreno ljubljene soproge, matere, sestre, svakinje in tete

gospe **MARIJE HOLC**

izkazali sočutje in vdanost, najiskrenejša zahvala. Prisrčna zahvala g. dr. Mariniču in g. dr. Pihtarju, ki sta lajšala njeno telesno bol, pevskemu društvu »Zarja« in pevskemu društvu pekovskih pomočnikov, vsem darovalcem vencev in cvetja ter vsem onim mnogim, ki so jo spremili na njeni zadnji poti.

Pobrežje pri Mariboru dne 7. oktobra 1938.

Zalujoča rodbina Holc Matija.

Centrala: **MARIBOR** v lastni novi palači na ogled Gosposke - Slovenske ulice

RANILNICA DRAVSKE BANOVINE MARIBOR

Najbolj varna naložba denarja, ker jamči za vloge pri tej hranilnici Dravska banovina s celim svojim premoženjem in z vso svojo davčno močjo — Hranilnica izvršuje vse v denarno stroko spadajoče posle točno in kulantno

Sprejema vloge in knjižice na tekoči račun po najugodnejšem obrestovanju

Podružnica: **CELJE** nasproti pošte, prej lužnoštajerska hranilnica